

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De civitate dei

Augustinus, Aurelius

[Freiburg im Breisgau], 1494

[Liber XII]

[urn:nbn:de:bsz:31-313420](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-313420)

Liber

psit psecutōib⁹ suis: hāc illi iuidētē cū pegrios colligit suos. Nos ḡ has duas societates āgeli cas in se dispes atq; p rarias: vna τ nā bonā τ volūtate rectā: aliā vō nā bonā ḡ volūtate pu- faz: alijs maifestio: ib⁹ diuiaz scpturay testimo nys declaratas: qd etiā i hoc libro cui nomē ē ge- nesis. lucis tenebrarūq; vocabul significatas exultimauim⁹. etiā si aliud sensu h loco forte q scpsit. nō ē inutilit⁹ obscuritas h⁹ ptractata sine q; τ si volūtate auctoris libri h⁹ idagare nequi mus. a reglā tñ fidei q p alias eiusdē auctozita- tis sacō lras sat⁹ fidelib⁹ nota ē: nō aberrauim⁹ Et si em corpalia h cōmēozata sūt opa di habēt pculdubio nōnullā similitudinē: spiritaliū fm q diē apls. Qēs em vos filij luc⁹ est⁹. τ filij diei- nā sum⁹ noct⁹ neq; tenebray. Si autē h sensu ē ille q scpsit ad pfectioē disputatōis sine nra p- uenit intēio: vt hō dei tā eximie diuineq; sapie imo p eū spūs dei i cōmēozadis opib⁹ di que oia sexto die diē eē pfecta nullo mō āgelos pter misisse credat. siue in pncipio: q; pmo fec⁹. siue qd pueniēti⁹ intelligit in pncipio: q; i vbo vni- gēto fec⁹ scptū sit. In pncipio fec⁹ de⁹ celū τ ter- rā. qd⁹ noib⁹ vltis est significata creatura: vlt spi- ritual⁹ τ corpāl qd est credibili⁹. vel magne due mūdi pres. qd⁹ oia q creata sunt pncipē. vt p- mit⁹ eā totā pponeret ac deide pres ei⁹ fm my- sticū diez numez exequeret. L. XXXIII. q. Clāq; nōnulli putauerit aquay noie signi- ficatos qdāmō plos āgeloz. τ h eē qd di- ctū est. Fiat firmamētū in aquā τ aquā. vt sup firmamētū āgeli intelligit. i: fra vō vel aq iste visibiles: vel maloz āgeloz multitudo: vlt oim hoim gētes. qd si ita ē. nō illic appet vbi facti sūt āgeli. ḡ vbi discreti. q; vlt aq. qd quersissime atq; ipie vanitat⁹ ē. negēt qdē factas a deo qm nūq; scptū est. dixit de⁹ fiat aq. Qd pnt sili va- nitate aiaz de terra dicere. nūq; em legitur. dixit de⁹ fiat terra. Sz inq; unt scptū ē. In pnci- pio fec⁹ de⁹ celū τ frā. illic ḡ τ aq intelligēda ē vno em noie vtrūq; cōprehēsum ē. Itā ipi⁹ est mare sic i ps. legif. Et ipē fecit illud. τ aridā. i. frā ma- nus ei⁹ sineret. ḡ hi q in noie aqrū q sup celos sūt āgelos itelligi volūt: ponderib⁹ elemētoz mo- uent. τ iō nō putāt aq; fluidā gūemq; naturay i supiorib⁹ mōi locis potuisse pstitui. q; fm rōes suas. si ipi hoiez facere potuissēt si ei pituitā qd greci phlegma dūt: τ tāq; in elemēt⁹ corpis nri a- quay vicē obrinet. in capite ponerēt. Ibi em se- des est phlegmat⁹. fm dei op⁹ vtiq; aptissime. fm istoꝝ aut plecturā tā absurde: vt si h nescire mus. τ i hoc libro sūt scptū eēt. q; de⁹ hūozē flui- dum τ frigidū ac p hoc grauē in supioꝝ oibus ceteris hūani corpis pte posuerit. isti trutina-

f. thessa. 5

Gen. 1.

Gen. 1.

Ps. 24.
Ps. 148.

tores elemētoꝝ neq; crederēt Et si auctozita- ti eiusdē scpturē subditi essent. aliqd aliud ex h intelligēdū esse cēserent Sed qm si diligenter singla scrutemur atq; tractem⁹. q in illo diuio libro de pstitutōe mūdi scpta sunt. τ multa dicē da. τ a pposito instituti opis lōge digredidū est. Itaq; de duab⁹ istis diuersis in se atq; p rarijs societatib⁹ āgeloz. in qbus sūt qdā exordia duay etiā in reb⁹ hūanis ciuitatū. de qd⁹ deim- ceptis dicere institui. q; tū sans eē visū est dispu- tauim⁹: hūc q; libū aliqñ claudamus

Explicitus est liber vndecimus:

Incipiunt capla libri duodecimi-

- i De vna bonoz malozq; āgeloz natura
- ii Nullā eētā deo eē p rariā. q; ab eo q; sū- me ē τ sp ē. h rotū vid: diuisū eē qd nō ē
- iii De inimicis dei nō per naturā ḡ p rariā volūtate q; cū ipis nocet bōe vtiq; na- ture nocet. q; vitū si nō nocet nō est
- iiii De natura irrōnaliū aut vita carentiū q; in suo genere atq; ordine ab vniuersi- tatis decore non discrepat.
- v In omni natura specie ac modo lauda- bilis sit creator.
- vi Que cā sit britudinis angeloz bonoz τ q; cā sit miserie angeloz maloz.
- vii Causam efficientem male voluntatis nō esse querendam.
- viii De amore puerlo q; volūtas ab icōstura- bili bono ad bonū mutabile deficit
- ix An sciti angeli quem hnt creatorē nature eundem habeāt bone voluntatis au- ctore per spūscm in eius caritate dif- fusa sp fuisse existimant.
- x De falsitate ei⁹ bystorie q; multa milia an- norum pteritis tempib⁹ ascribit
- xi De his q; hunc qdēz mūdū nō sempiter- nū putāt. ḡ aut inūerabiles: aut cun- dem vniū certa pclusionē seculoz sp nasci τ resolui opinant.
- xii Quid rīdēdū sit h⁹ q; p mā pditionē ho- minis tardā esse causant.
- xiii De reuolutōe scloꝝ qd⁹ certo sine pclusio- vniūsa sp in eūdē ordinē eandēq; spe- ciē reditura qdā pbi credi derūt.
- xiiii De tpali pditionē generis hūani. quā de- nec nouo ptilio pstituerit. nec mutabi- li voluntate.
- xv An vt de⁹ sp etiā dñs fuisse sp itelligatur credendū sit creaturā q; nūq; defuis- se cui dñare. τ quō dicat sp creatum qd dicit non pōt coeternum.
- xvi Quō intelligendū sit pmissa hōi a deo vi- ta eterna aut tpa eterna.

- xxvii **Q**uod si mutabili p[ro]p[ri]o aut vol[un]tate fides sana descēdat p[er] r[ati]onales eor[um] q[ui] opa ex e[ss]entia repetita p[er] eos de[us] semper volunt seculor[um] redire circuitus.
- xxviii **C**ontra eos qui dicūt ea que infinita sūt nec dei posse scientia comprehendī.
- xxix **D**e seculis seculor[um].
- xxx **D**e pietate eor[um] q[ui] asserit a[ng]el[os] sūme de[us]q[ue] b[e]n[e]d[i]ctio[n]is p[ri]ncipes: ite[r] atq[ue] ite[r] p[er] circuitu[m] ad easdē miseras laboresq[ue] redituras.
- xxxi **D**e conditione vni[us] primi hominis atq[ue] in eo generis humani.
- xxxii **Q**uod p[ro]p[ri]etate ho[m]i[n]u[m] p[ri]mū quē de[us] p[er]didit peccaturū: simulq[ue] p[ro]videt q[ui] p[ro]x[imo] p[ro]p[ri]o pulor[um] ex ei[us] genere in angelicū colorū sua e[ss]et g[ra]t[ia] t[ra]nsatur.
- xxxiii **D**e n[on] h[um]ane a[n]i[m]e create ad imaginē dei.
- xxxiiii **A**n vilius vel minime creature possint dici angeli creatores.
- xxxv **Q**uomodo naturam et o[mn]i[m] speciem vni[us]erse creature non nisi opere dei formari.
- xxxvi **D**e platonico[rum] opinione: q[ui] putauit angelos quidem a deo p[er]ditos: s[ed] ipsos esse humanor[um] corporum p[er]ditos.
- xxxvii **I**n primo ho[m]i[n]e o[mn]ia fuisse omnem plenitudinem generis humani: in qua p[re]uidit deus que p[ro] bono: andā ellet p[re]mio: que damnanda supplicio.

Incipit liber duodecimus. Ca. I.

Itēq[ue] de institutōe ho[m]i[n]u[m] dicā: vbi duar[um] ciuitatū q[ui]ntū ad r[ati]onaliū mortalit[er] gen[er]e attinet apparebit exor[is]: sic sup[er]iore libro apparuisse libro in angelis iā v[er]i p[ri]mū q[ui] dā de ip[s]is agel[is] video esse dicenda: q[ui]b[us] demōstrat q[ui]ntū a nob[is] p[er] q[ui] nō incōueniens neq[ue] incōgrua dicat esse ho[m]i[n]u[m] angelisq[ue] societas: vt nō q[ui]ntuor[um] due sc[ilicet] angelor[um] totidēq[ue] ho[m]i[n]u[m]: s[ed] due pot[er]t ciuitates: h[ic] ē societas merito e[ss]e dicant: vna i bonis: altera i malis: nō solū angel[is] v[er]u[m] h[ic] ho[m]i[n]u[m] p[ro]p[ri]etate Anglor[um] nō s[ed] fm bonor[um] et malor[um] inf[er] se p[er]trarios appetit nō natu[ra] p[ro]p[ri]etate p[ri]ncip[is]q[ue] diuers[is]: cū de o[mn]i[m] s[er]u[is] bon[is] aucto[rum] et p[er]dito[rum] v[er]u[m] q[ue] creatuerit: s[ed] volūtatib[us] et cupiditatib[us] extitisse: dubitare fas nō ē: dū aliq[ui] cōstitates i cōi o[mn]i[um] bono q[ui]d ip[s]e illis de[us] ē: atq[ue] i ei[us] e[ss]entia: v[er]itate: caritate p[er]sistit. Alij sua p[ro]p[ri]etate pot[er]t delectati velut bonū suū sibi p[ro]p[ri]e essent a sup[er]iore cōi o[mn]i[m] b[e]n[e]ficio bono ad p[ro]p[ri]a defluerit: et h[ic] ites elatōis fastū p[er] excellentissima e[ss]entia: vanitat[is] astū p[er] certissima v[er]itate studia p[ro]p[ri]a p[er] diuidua caritate sup[er]bi: fallaces: mundi effecti s[un]t

Itudis igr[is] illo[rum] cā est: adherē deo. Quocirca istor[um] miserie cā ex p[ro]p[ri]o ē intelligēda: q[ui]d ē nō adherere deo. Quob[is] si cū q[ui]rit q[ui]re illi b[e]n[e]d[i]cti s[un]t: recte r[ati]o[n]at q[ui] adherēt deo. Et cū q[ui]rit cur isti sine miseri: recte r[ati]o[n]at q[ui] nō adherēt deo. Hō ē creature r[ati]o[n]alis vel intellectualis bonū q[ui] b[e]n[e]d[i]cti s[un]t nisi de[us]. Ita q[ui]s si o[mn]i b[e]n[e]d[i]cti possit esse creatura: neq[ue] ei h[ic] mun[us] adipsū atq[ue] cupiūt fere: ligna saxa: et si q[ui]d eiusmodi ē. ea t[ame]n q[ui] p[ro] nō ex se ip[s]a p[ro]p[ri]etate: q[ui] ex nihilo creata est: sed ex illo a quo creata ē. Hoc enim adepti beata ē: quo amisso misera ē. Ille vero qui non alio s[ed] se ip[s]o b[e]n[e]d[i]cti ē: ideo miser nō p[ro]p[ri]etate esse: q[ui] nō se p[ro]p[ri]etate amittet. Dicim[us] itaq[ue] imutabile bonū nō e[ss]e nisi vni[us] de[us] b[e]n[e]d[i]cti: ea v[er]o q[ui] fecit bona q[ui]d e[ss]e q[ui] ab illo: v[er]u[m] mutabilia q[ui] nō de illo s[ed] d[e] nihilo facta s[un]t. Quib[us] s[ed] sūma nō s[un]t: q[ui] bus ē de[us] mal[is] bonū: magna t[ame]n s[un]t ea mutabilia bona q[ui] adherere p[ro]p[ri]etate b[e]n[e]d[i]cti s[un]t imutabili bono q[ui]d v[er]u[m] a deo bonū ē eor[um]: vt sine illo misera esse nō e[ss]ent. Nec iō cetera i hac creature vni[us]ersitate meliora s[un]t: q[ui] misera esse nō p[ro]p[ri]etate: neq[ue] ei cetera mēbra corp[or]is nisi iō dicendū ē ocul[is] e[ss]e meliora: q[ui] ceca e[ss]e nō p[ro]p[ri]etate: sic aut[em] melior ē nā senties et cū dolet: q[ui] lapis q[ui] dolere nullo mō p[ro]p[ri]etate: ita r[ati]o[n]al[is] natura p[ro]stantior ē etiā misera: q[ui] illa q[ui] r[ati]o[n]is vel sensus ē expers: et iō in eā nō cadit miseria. Q[ui]d cū ita sit: huic nāe q[ui] in tāta excellentia creata ē vt i[ps]a sit mutabil[is] inherēdo t[ame]n i cōmutabili bono: id ē sūmo deo b[e]n[e]d[i]cti d[i]c[i]t[ur] p[ro]p[ri]etate: nec expleat i d[i]g[n]itā suā nisi v[er]u[m] b[e]n[e]d[i]cti sit: ei[us] exple[n]de nō sufficiat nisi de[us]: p[ro]p[ri]etate nō illi adherere viciū ē. Q[ui]ne at viciū nāe nocet: ac p[ro]p[ri]etate nāz ē. Ab illa igr[is] q[ui] adheret deo: natura differt ista s[ed] vicio: q[ui] t[ame]n vicio etiā valde magna multūq[ue] laudabilis ostendit ip[s]a natura. Qui[us] em[en] recte vitupatur viciū p[ro]culdubio natura laudat. H[ic] recta viciū vitupatio est: q[ui] illo de honesta natura laudabilis. Sic q[ui] vitiū oculor[um] ē: cecitas id ostendit q[ui] ad nā[m] oculor[um] p[ro]p[ri]etate visus: et cū viciū auris ē: surditas ad eor[um] nāz p[ro]p[ri]etate demonstrat auritus. Ita cū viciū creature angelice ē: q[ui] nō adheret deo: hinc aptissime declarat: eius nature vt deo adhearat conuenire. Q[ui] p[ro]p[ri]etate magna sit laus adherere deo: vt ei viuat: inde sapiat: illo gaudeat: tantūq[ue] bono sine morte: sine errore: sine molestia p[ro]p[ri]etate: quis cogitare digne possit aut eloqui. Quia p[ro]p[ri]etate etiā vicio malorum angelorum: quo nō adherent deo: quoniā omne viciū nāe nocet: satis manifestat deum taz bonā eor[um] creasse nāz cui noxiū sit nō e[ss]e cū deo.

Capitulum II.

Edicta s[un]t: ne quisq[ue] cū de angelis apostatic[is] loquimur existimet eos aliā vel ex alio principio habere potuisse

1675 2 107

1675 2 107

n 5
duo
deci
libro in
o augu
i p[ri]nci
is est d
itōe p[ro]
ois in
lic[et] nō
euiden
nō s[ed] fm
p[ro]p[ri]etate
re sunt
nere bu
no due
tes bo
es 7 ma
c.

Libet

naturam: nec eorum nature auctorē deū. **L.ii.**
 erroris impietate tāto quisq; carebit expeditur et
 facili: q̄sto p̄spicati intelligere poterit qd̄ p̄ an
 gelū dixit de: qm̄ moysen mittebat ad filios is
 rael Ego sū q̄ sū **L.ii.** em̄ de sūma eētia sit: hoc
 est sūme sit: et id̄ imutabilis sit: reb̄ q̄s ex nihilo
 creant esse dedit: s̄ nō sūme eē sic ip̄e est: et alijs
 dedit eē apli: alijs min: atq; ita naturas eētia
 arū gradib̄ ordinavit. Sic em̄ ab eo qd̄ ē sape
 re vocat sapientia: sic ab eo qd̄ ē esse vocat eēt
 tia: nouo qd̄ de noie q̄ vs̄ veteres nō sūt latini ser
 monis auctores: s̄ tā n̄ fis ip̄ib̄ vs̄ itato. ne deef
 set. etiā lingue n̄ se qd̄ greci appellant vs̄ ita: b̄ ei x̄
 b̄ū e x̄bo exp̄ssū ē: vt diceret eētia. Ac p̄ hoc ei
 nature q̄ sūme est: q̄ faciente sūt q̄cunq; sūt: cō
 traria natura nō est nisi q̄ nō ē. Et q̄ppe qd̄ ē: nō
 esse p̄trariū ē. Et p̄pterea deo: id̄ ē sūme eētia
 et auctori oīm q̄lūcūq; eētia: eētia nulla con
 traria est.

Exo. 3

*Inimici dei sunt
714*

L.iii.
 Inimici aut̄ in scripturis inimici dei q̄ non
 nasa s̄ vitijs aduersant̄ ei: impio: nihil
 ei valētes nocere s̄ sibi. Inimici em̄ sūt
 resistendi volūtate: nō p̄tate ledendi. De nāq;
 imutabilis ē: et oīm mō incorruptibilis. Idcirco
 vitiiū q̄ resistunt deo: q̄ ei appellant̄ inimici nō
 est deo s̄ ip̄is malū: neq; b̄ ob aliud nisi q̄ corū
 pit in eis nature bonū. Natura igit̄ nō ē p̄traria
 deo: s̄ vitiiū: q̄ qd̄ malū ē p̄trariū ē bono. Quis
 aut̄ neget deū sūme bonū: Vitiiū q̄ p̄trariū est
 deo tanq̄ malū bono. Porro aut̄ bonū ē: et natu
 ra quā vitiat: vñ et huic bono vitij p̄trariū ē: sed
 deo t̄mō tanq̄ bono malū. nature vero quaz
 vitiat non tamen malū. s̄ etiaz noxiū. Nulla
 q̄ppe mala deo noxia: s̄ mutabilib̄ corruptibili
 busq; naturis: bonis t̄m ip̄oz q̄ testimōia vitioz.
 Si em̄ bone nō eēt: eis vitia nocere n̄ possent.
 Nā qd̄ eis nocendo faciūt nisi adimūt itegrita
 tem: pulchritudinē: salutē: virtutē: et qd̄ d̄ bōi na
 tur e p̄ vitijz detrahendi sive minui p̄suevit. Qd̄ si
 oino desit: nihil boni adimēdo nō nocet: ac p̄ b̄
 nec vitiiū ē. Nā eē vitiiū: et nō nocere nō p̄t: vs̄
 colligit̄ q̄uis nō possit vitiiū nocere icōmutabi
 li bono: nō t̄m posse nocere nisi bono: q̄ nō inest
 nisi vbi nocet. hoc etiā isto mō dici p̄t: vitiiū eē
 nec in sūmo posse bono: nec nisi i aliq̄ bono. So
 la q̄ bona alicubi esse p̄t: sola mala nusq; qm̄ ēt
 ille q̄ ex male volūtatis vitio vitiate sūt: inq̄tū
 vitiate sūt male sūt: inq̄tū aut̄ nature sūt: bōe
 sūt. Et cū in penis ē natura vitiosa: excepto eo
 qd̄ natura ē: etiā hoc ibi bonū ē q̄ impunita n̄ ē:
 hoc em̄ ē iustū: et oē iustū p̄culdubio bonū. Nō
 em̄ q̄s de vitijs naturalib̄ s̄ de volūtarijs pe
 nas luit. nā etiaz q̄ vitiiū cōsuetudine nimiove
 p̄gressu roboratū: velut naturalit̄ inoleuit a vo
 lūtate sumpsit exordii. De vitijs q̄ppe nunc lo

quimur ei nature: cui mēs ē capax intelligibilis
 lucis q̄ discernit iustū ab iniusto.

L.iii.

L.iii.
 Etey vitia pecoz et arborū aliarūq; re
 rū mutabiliū atq; mortaliū: vel intelle
 lectu vel sensu: vel vita oīno. carentiū
 qd̄ eoz dissolubilis natura corūpit: damnabi
 lia putare ridiculū est: cū iste creature eum mo
 dum nutu creatoris acceperit: vt cedendo ac
 succedendo pagat̄ infimam pulchritudinē t̄m
 in genere suo isti mundi p̄tib̄ p̄gruentē. Neq;
 ei celestib̄ fuerat̄ terrēna cocquāda: aut id̄ vni
 uersitati decē ista debuerit: qm̄ sūt illa meliora.
L.ii. q̄ in his loci vbi talia eē cōpetebat: alijs alia
 deficiētib̄ oriunt̄: et succūbūt minorā maiorib̄.
 atq; in q̄litates sup̄antiū sup̄ata v̄tunt̄ rex̄ cor
 do trāseuntū. **L.ii.** ordis decē p̄p̄ea nos n̄ des
 lectat: qm̄ p̄te ei p̄ p̄ditōe n̄ se mortalitatis inte
 p̄ti: vniuersū cui p̄ticle q̄ nos offendūt: fat̄ ap̄
 te decenterq; p̄ueniūt: sentire nō possum. Cū
 nob̄ in qd̄ eā p̄tēplari min⁹ idonei sum⁹: rectis
 sime credenda p̄cipit̄. p̄uidētia p̄ditori: ne tantū
 artific̄ op⁹ in aliq̄ rep̄bendere vanitate: b̄iane
 temeritat̄ audeam⁹. Quāq; et vitia rex̄ frenaz
 si volūtaria neq; penalia: nās ip̄as q̄ n̄ illa oīno
 ē cui n̄ sit auctor et p̄ditor de: si prudēt̄ attēda
 mus: eadē rōe cōmendāt: q̄ et in eis b̄ nob̄ per
 vitiiū tolli displicet: qd̄ i nā placet nisi q̄: hoibus
 etiā ip̄e nase plerūq; displicet: cū eis sūt noxie
 si eas p̄siderāt̄ s̄ vitiiū atē suā: sic illa aīalia q̄rū
 abūdantia egyptioz sup̄bia vapulauit. S̄ isto
 mō p̄t̄ ip̄i et solē vitupare: qm̄ qd̄ peccātes vel
 debita n̄ reddētes poni a iudicib̄ iubent̄ ad so
 lem. nō itaq; ex cōmodo vel icōmodo n̄ se: s̄ p̄le
 ip̄a p̄siderata nā dat artific̄ suo glām. Sic ē: nā
 ignis et̄ sine vlla dubitatōe laudabilis: q̄uis dā
 nat̄ imp̄ys futura penalis. Quid em̄ ē igne n̄
 mātē: vigētē atq; lucētē pulchra: Quid calefa
 ciente: curātē: coquente vitiiū: q̄uis eo nihil sit
 vr̄te molesti: Idē igit̄ ip̄e penalit̄ appos̄it̄ p̄nici
 osus ē: q̄ p̄uenient̄ adhibet̄ cōmodissim⁹ inueni
 tur. Nā et̄ in vniuerso mō cōmoda v̄bis expli
 care q̄s sufficit: Nec audiendi sūt q̄ laudāt̄ i
 ne lucē: ardorē aut̄ vitupant: videlz n̄ ex sui nā
 s̄ ex suo cōmodo v̄ icōmodo. Clidere ei volūt
 ardē nolūt: s̄ p̄az attēdūt eā ip̄az lucē q̄ certe et
 illi placet: oclis ifirmis p̄icōueniētā nocere et ill
 lo ardore q̄ eis displicet: nō nulla aīalia p̄cōue
 nientā salubriter viuere.

L.v.

L.v.
 Nature igitur oēs quoniam sūt et id̄ habēt
 modū suū: speciez suā et quandā secū pa
 cem suam p̄fecto bone sunt. Et cum ibi
 sunt vbi esse per nature ordinem debent: q̄ntū
 acceperūt suū eē custodiūt. Et q̄ sp̄ eē non acce
 perūt. p̄ casū motuq; rex̄ quibus creatoris legi

subdit: in meli⁹ deteriusue mutant: in eū dīna
puidencia tendētes exitū quē rō gubernande
vniūstratī includit: ita vt hec tāta corruptio q̄n
ta vsq; ad interitū nās mutabiles mortalesq; p
ducit: sic faciat nō eē qd̄ erat: vt nō inde fiat cō
sequēt qd̄ eē debebat. Que cū ita sint: dō q̄ sū
me ē: atz ob h̄ ab illo facta ē oīs essentia q̄ nō sū
me est: qz neq; illi eqliis esse dēret q̄ de nihilo fa
cta essz: neq; vllō mō eē possit si ab illo scā nō eēt
nec vllōz vitioz offēsiōe vitupand⁹: s̄ oīm na
turaz p̄sderatione laudādus est. La. VI.

Roinde cā b̄titudinis angeloz bonoz
p ea verissima rep̄ q̄ ei adherēt q̄ sūme
est. Lū xō cā miserie maloz angeloz q̄
rif: ea merito occurrit: q̄ ab illo q̄ sūme ē auersi
ad seipfos pueri sunt q̄ nō sūme sunt: t̄ h̄ vitūz
qd̄ aliud q̄ supbia nūcupaf: Initiū q̄ppe omnis
pcti supbia. Voluerūt ḡ ad illū custodire forti
tudine suā: t̄ q̄ magi essent si ei q̄ sūme est adhe
rerent: se illi p̄ferēdo: id qd̄ min⁹ ē p̄tulerūt h̄ic
p̄m⁹ defect⁹ t̄ p̄ma inopia p̄mūq; vitū ei⁹ nate
q̄ ita creata ē: vt nec sūme essz: t̄ t̄ ad b̄titudi
nē h̄ndā eo q̄ sūme ē frui possz: a q̄ auersa n̄ qd̄
nulla: s̄ t̄ minus essz: atz ob h̄ miseria fieret: hu
ius poro male volūtati cā efficiēs si q̄raf: nihil
iuenit. Quid ē em̄ qd̄ fac̄ volūtate malā: cū ipsa
faciat opus malū: Ac p̄ h̄ mala volūtate efficiēs
est opis malī: male aut̄ volūtatis efficiēs ē nihil
qm̄ si res aliq̄ est: aut h̄z aut nō h̄z aliquā volun
tate. Si h̄z: aut bonā p̄fecto h̄z aut malā. Si bo
nā: q̄s ita despiat vt dicat q̄ bōa volūtate faciat
volūtate malā. Er̄t em̄ si ita ē bona volūtate cā
pcti: q̄ absurdus putari nihil p̄t. Si aut̄ res ista
q̄ putat̄ facere volūtate malā: ipsa q̄ h̄z volūta
tē malā: etiā eā q̄ fecerit res p̄sequer̄ in trrogo
atq; vt sit aliq̄s in q̄rēdi modus: cām p̄mi volū
tati male in q̄ro: nō ē ei p̄ma volūtate mala quā
nulla fac̄ volūtate etiā malā: s̄ illa p̄ma ē quā nul
la fecit. Nā si p̄cessit a q̄ fieret: illa por̄ ē q̄ altera
fecit. Si r̄ndeat q̄ eā nulla res fecerit: t̄ ideo sp̄
fuerit: q̄ro vtrū in aliq̄ nā fuerit. Si em̄ in nulla
fuit: oīno nō fuit. Si at̄ in aliq̄: vitiat̄ eā t̄ cor
rūpebat: eratq; illi noxia: ac p̄ h̄ bono puabat.
Et iō in mala nā volūtate mala esse nō poterat:
s̄ in bona mutabili t̄s: cui vitū h̄ possit nocere.
Si em̄ nō nocuit: nō vitū vitū fuit: ac p̄ h̄ nec
mala volūtate fuisse dicenda ē. Porro si nocuit
bonū auferēdo vel minuēdo vitū nocuit. Non
iḡ esse potuit sempiterna volūtate mala in ea
re i q̄ bonū nāle p̄cesserat: qd̄ mala volūtate no
cēdo possit adimere. Si ḡ nō erat sempiterna
q̄s cā fecerit q̄ro: Restat vt dicat q̄ ea res fece
rit malā volūtate: in q̄ nulla voluntas fuit. Hec
vtrū supior sit req̄ro: an inferior: an eqliis. S̄z si
supior: vtrūq; melior. Quō ḡ nullū ac nō potius

bone volūtatis? hoc idē p̄fecto t̄ eqliis si fuerit
dici p̄t. Duo q̄ppe q̄diu sunt p̄ter volūtate bo
ne: nō fac̄ alter in altero volūtate malā. Relin
q̄tur vt inferior res cui nulla volūtate ē: fecerit
angelice nāe q̄ p̄ma peccauit volūtate malā.
S̄z etiā res ipsa q̄cūq; ē inferior vsq; ad infimā
terrā: qm̄ natura t̄ essentia ē. p̄culdubio bona
est: h̄ns modū t̄ sp̄m suā in genere atq; ordine
suo. Quō ḡ res bona efficiēs est volūtate male
Quō in q̄ bonū est cā malī: Lū em̄ se voluntas
relicto supiore ad inferiora p̄uertit: efficiēs mala
nō qz malū est q̄ se p̄uertit: s̄ qz p̄uersa est ipsa cō
uersio. Idcirco nō res inferior volūtate malāz
fecit: s̄ qz r̄ inferiorē p̄ue atq; inordiāte ipsa q̄ fa
cta est appetiuit. Si em̄ aliq̄ duo eqli affecti in
aio t̄ corpe videant vni⁹ corpi pulcritudinē. q̄
visa vn⁹ eoz ad illicite fruēdū moueat: al̄ i vo
lūtate pudica stabilis p̄seueret. qd̄ putam⁹ esse
cāe vt in illo fiat: illo nō fiat volūtate mala: quā
illa res fecit q̄ facta ē: neq; ei pulcritudo illa cor
poris cā nō fecit in ambob⁹: qm̄ qd̄ ambob⁹ nō
disparit̄ occurrit aspectib⁹. An caro intuentis
in cā est: Lur nō t̄ illi⁹? An xō anim⁹? Lur non
vtriusq;: Ambos ei in aio t̄ corpe eqli affectos
fuisse p̄diximus. An dicēdū ē alter eoz occulta
maligni sp̄s suggestionē t̄ptatū: q̄s nō eidez
suggestioni t̄ qualicūq; suasiōi p̄pria volūtate
consenserit h̄ac iḡ p̄sensionem h̄ac malā quā
male suadēti adhibuit volūtate q̄ in co res fe
cerit q̄rimus. Nā vt h̄z p̄dūntū ab ista q̄one
tollat: si eadē t̄ptatōe abo t̄ptent̄ t̄ vnus ei
cedat atq; p̄sentiat: al̄ xō idē q̄ fuerit p̄seueret
qd̄ aliud apparet nisi vnū voluisse: alter noluisse
se a castitate deficere. Tū nisi p̄pria volūtate
vbi eadē fuerat in vtroq; corpi t̄ aie affectio:
āboz oculis p̄ter visa ē eadē pulcritudo: ābob⁹
p̄ter institit occulta temptatio. Propria iḡ in
vno eoz voluntate q̄ res fecerit scire volētib⁹
si h̄ intueant: nihil occurrit. Si enī dixerimus
q̄ ip̄e eā fecerit: qd̄ erat ip̄e aī volūtate malāz
nisi nā bōa: cui auctor bon⁹ dō q̄ ē in cōmutabi
le bonū. Qui ḡ dic̄ eū. q̄ p̄sentit t̄ptatū atz sua
dentē: cui n̄ p̄sentit ali⁹: ad illicite vtēdū pulcro
corpe qd̄ vidēdū ābob⁹ p̄ter affuit: cū aī illā vi
sionē. ac t̄ptationē s̄les abo aī corpe fuerit
ip̄z sibi fecisse volūtate malā q̄ vtrūq; bon⁹ aī vo
lūtate malā fuerit: q̄rat cur eaz fecerit: vtrū qz
nā est: an quia ex nihilo facta est: t̄ iueniet vo
luntate malā nō ex eo esse incipere: qz natura ē
s̄ ex eo q̄ de nihilo natura facta est. Nā si natu
ra cā ē volūtate male: qd̄ aliō angimur dicere
nisi a bono fieri malū: t̄ bonū eē cām malī: si q̄
deza nā bona sit volūtate mala: Qd̄ vū fieri p̄t
vt nā bona q̄uis mutabilis aī q̄ h̄eat volūtate
malā faciat aliqd̄ malī: h̄ est ip̄az volūtate malā

Ca. VII.

Emo g'rat efficientes cam male volunans. Ho em efficiens: s' deficiens q' nec illa effectio est: s' defectio: Deficere trans ab eo qd sume est: ad id qd min' est. h' est icipe h'c volutate mala. Lausas poro defectonū istaz cū efficiētes si sint vt dixi s' deficiētes velle iuenire tale est: ac si q'sq' veller videre tenebras vel audire silentiū. Qd tñ vtrunq' nobis notū est: neq' illud nisi p oculos: neq' h' nisi p aures: nō sanc in spē: s' in spēi p'uatōe. Nemo g' ex me scire q'rat: qd me nescire scio: nisi forte vt nescire discat: qd sciri si posse sciēdū ē. Ea q' p'pe q' n' in spē s' in ei' p'uatōe sciunt: si dici aut itelligi p'nt: qdā mō nesciendo sciūt: vt sciendo nesciunt. Lum em acies etiam oculi corporalis currit per species corpales: nūq' tenebras videt: nisi vbi ceperit non videre. Ita etiam non ad aliq' aliū sensū s' ad solas aures p'tinet sentire silentiū: qd tñ nullo mō nisi nō audiendo sentit. Sic spēs itelligibiles mens qdē nra itelligēdo

Emo g'rat

Pa. 18.

spicit: s' vbi deficiūt nesciēdo p'discit. Delicta ei q's itelligit. Hoc scio naturā dei nūq' nūq' nlla ex pte posse deficere: et ea posse deficere q' ex nihilo facta sunt. Que tñ qnto mag' sūt et bōa faciunt: tunc est aliqd faciunt cuz cās h'nt efficiētes: in qntuz at deficiunt: et ex h' mala faciūt (qd em tunc faciunt nisi vana) cās h'nt deficientes

Capitulum VIII.

Te scio in q' sit mala volūtas: id l eo fieri qd si nollet si fieret: et iō nō necessarios. s' voluntarios defect' iusta pena psequit. Deficit em nō ad mala s' male: id ē si ad malas nās: s' iō male q' p'ra ordinē naturaz ab eo qd sume est ad id qd min' ē. Neq' n' auri viciū est auaricia vel cupiditas: s' hoīs puerse amant' aurum: iusticia derelicta: q' icōpabilis auro debuit ante poni. Nec luxuria ē viciū pulchroz suauū q' corpū: s' aie puerse amat' corpēas voluptates: neglecta t'pantia q' reb' spiritualit' pulchrozibus et icorruptibilis suauozib' coaptamur. nec factāria viciū ē laudis hūane: s' aie puerse amātis laudari ab hoīb' sp'ito testimonio cōsciētie. Nec supbia viciū est dant' p'tatē: vel ipi' etiam p'tatis: s' aie puerse amant' p'tatē suā potentioris iusticia p'cepta. Ac p' h' q' puerse amat cuiuslibet nature bonū: etiā si adipiscat ipē sit in bono malus: et miser meliore p'uat'. Ca. IX.

pa. voluntarios

Ca. IX.

Em g' male volūtat' efficiens nālis v' si dici p't cēntialis nlla sit cā: ab ipa q' p' incipit: spiritū mutabilū malū. q' minuit atq' deprauat nāe bonū: nec talē volūtatē facit nisi defectio q' deserit de': cui' defectōis etiā cā v' q' deficit: si dixerim' nullā esse efficiētē cām etiā

volūtat' bone: cauendū est ne volūtas bonoz angeloꝝ nō facta: s' deo coetna esse credat. Lū em ipi facti sūt: quō illa facta si eē dicit'. Porro q' facta ē v' cū ipis facta est: an sine illa fuerit prius? S' si cū ipis: nō dubiū q' ab illo facta sit a q' et ipi: simulq' vt facti sūt: ei aq' facti sunt amore cū q' facti sūt adbeferit. Eoz sūt isti ab illoꝝ societate discreti: q' illi in eadē volūtatē bona manserunt: illi ab ea deficiēdo mutati sūt: mala scilz volūtatē: h'ipo q'a bono d'fecerit a q' n' defecisset si v'iq' voluissent. Si aut' boni angeli fuerit p' sine bona volūtatē: eāq' in se ipis deo nō opante fecerūt: g' meliores se ipis q' ab illo facti sunt Absit. Quid ei erat sine bōa volūtatē: nisi mali. Aut si p'p'ea nō mali: q' nec mala volūtas eis ierat: neq' ei ab ea quā nondū ceperāt h'c defecerāt certe nō dū tales: nō dū tā boni q' eē cū volūtatē bona ceperit. Aut si si potuerūt se ipos facere meliores q' eos ille fecerat: q' nō meli' q' q' facit p'fecto et bonā volūtatē q' meliores eēt nisi opante adiutorio creatoris h'c nō possent et cū id egit eoz volūtas bona: vt nō ad se ipos q' min' erat: s' ad illū q' sume est puerterent eiꝝ adherētes mag' eēt: eiꝝq' p'ceptōe sapient' beateq' viuēret: qd aliō oñdū nisi volūtatē quā libet bonā in opē fuisse in solo desiderio remansurā nisi ille q' bonā naturā ex nihilo sui capere fecerat: ex se ipo faceret implendo meliore p' faciens excitando auidiorē: Ita et h' discutiēdū est: si boni angeli ipi in se fecerūt volūtatē bonaz v'q' aliq' eā an nulla volūtatē fecerūt. Si nlla v'iq' nec fecerūt: si aliq' v'q' mala an bōa? Si mala quō esse potuit mala volūtas bone volūtat' effectrix: Si bona: iā g' h'ebāt. Et istā q's fecerat: nisi ille q' eos cū bōa volūtatē: i cū amore casto q' illi adhererent: creauit: s' in eis et cōdēs nām et largiens grām. Tñ si bona volūtatē: h' ē dei amore nūq' sc'itū agelos fuisse credendū ē. Isti at' cū boni creati essent: tñ mali sūt: mala propria volūtatē quā bona nā nō fec' nisi cū a bono spōte defecit: vt mali cā nō sit bonū s' defect' a bono: aut minore acceperit amor' diuini grām q' illi q' in eadē p'stiterit: aut si v'iq' boni cōliter creati sūt isti: mala volūtatē cadētib' illi āplius adiuti ad eā btitudis plenitudinē vñ se nūq' cauros certissimi fierēt puenēfr: sic iā etiā in libro quē sequit iste rētaum'. Cōstendū ē igr: cū de bita laude creator: si ad solos sc'itōs hoīes p'nerere: verū etiā de sc'itōs agel' posse dici: q' caritas dei diuisa sit: in eis p' sp'm sanctū qui datus ē eis nec tñ hoīm s' p'mitus p'cipueq' angelozum bonum esse qd scriptuz est. Abibi autē adherere deo bonum ē. Hoc bonū quib' cōmūe ē: habēt et cuz illo cui adherent: et inter se societate san

Rom. 5

Pa. 71

ctā & sūt vna ciuitas dei: eadēq; viuū sacrificiū ei. viuūq; templū ei. Lūi^o ps q; pūgenda imoz talib^o angelis ex mortalib^o hoīb^o pgregat: & nūc mortalit^o peregrinat in terris: vel in eis q; morte obiect: secret^o aiāz receptaculis sedibusq; req; escit: eodē deo create quēadmodū exorta sit: sic de angelis dictū est iā videō esse dicit: dum. Ex vno dīpe hoie quē pūmū de^o cōdidit gen^o hūanū sumpt^o dēxordū: pū sancte scēpe fidez: q; mirabi lezauctez nō ī merito hz i ozbe terraz: atq; in oibus gentib^o q; sibi esse credituras inf cefada q; dixit vera diuinitate p dicit.

Ca. X.

Abittant^o igit^o pecturas hoim nescitiū qd loqnt^o de nā vel iſtitutōe gñis hūani. Alij nāq; sic de ipō mōdo crediderūt: sp fuis se hoies opinant^o. Un air t apulei^o cū b aianniū gen^o describeret: singulatiz inq; mortales cūcti tñ vniuerso gñe pperui. Et cū illis dictū fuerit si sp hūanū gen^o fuit: q; nā mō vey eoz loqntur historia: narrās q; fuerint q; rucunq; rex inuento: res: q; pmi liberaliū disciplinaz: aliarūq; artū iſtitutores: vela q; pūmuzilla vel illa regio pſq; terraz illa atq; illa insula incolī cepit. Rūdent diluuijs & cōflagratōib^o p certa īterualla tpm nī qdē oīa s; plūma terraz ita vastari: vt redigan^o hoies ad exigūā paucitatē: ex q; pgenie rurs^o multitudo pſtina reparē: ac sic idē tēdez repari & iſtitui q; pma restituan^o: pot^o q; fuerāt illis nūijs vastatōib^o interrupta & extincta. Letez hoiez nisi ex hoie exiſtere oīno nī posse. Dicit^o at qd putat: nī qd sciūt. Fallit^o et eos qdā mēdaciflime lfe: q; phibent in historia tpm multa āno rū milia cōtinere: cuz ex lris sac^o ab iſtitutōe hois nōdū cōpleta ānoz sex milia cōputemus. Un ne multa disputē: quēadmodū illaz lraz in quib^o lōge plura ānoz milia referunt^o vanitas refellat: & nulla in illis rei hui^o idonea repiatur auctas: illa epla alexandri magni ad olympia dē mrez suā quā scēpſit: narratione cuiusdā egip tu sacerdot^o insinuās: quā ptulit ex lris q; sacre apō illos habent^o: pmet etiaz regna q; greca q; nouit historia. In q; b^o regnū assyrioz in eadem epla alexandri q; nq; milia excedit ānoz. In gre ca xō historia: mille ferme & trecentos hz ab ip sius belli pncipatu: quē regē & ille egypti^o i ciul dem regni ponit exoz dio pferarū at & macedo nuz imperiū vsq; ad ipm alexandrū cui loq; bat: plusq; octo ānoz milia ille pſtituit: cuz apō gre cos macedonū vsq; ad mortē alexandri q; dringē ti octoginta q; nq; repian^o āni. Pferarū xō do nec ipi alexandri victoria finirof: ducenti & tri ginta tres cōputent^o. Lōge itaq; hi nūeri ānoz illis egyptijs sūt mīozes: nec eis etiā si ter tātū cōputarent^o equarent^o. Pperbient^o em egyptij quōdā tā breues ānos habuisse: & q; ternis men

fib^o finirent. Un ann^o plenior & verior q; lris nūc & nobis & illis est: tres eoz ānos cōp^o cetebat ā tiquos. Sz nec sic qdē vt dixi: greca egyptie nu mero tpm cōcordat historia. Et iō grece potius fides habenda est: quia vītātē nō excedit ānoz q; lris nris q; vere sacre sūt continet. Porro si b epla alexandri q; maxie īnotuit: mltū abhorret in spacijs tpm a pbabili fide rex. q; nō min^o cre dendū est illis lris q; plenas fabulosas velut ā tiquitatib^o pferre voluerūt: ptra auctē notissimo rum diuinozū q; libroz: q; totū orbē sibi creditu rum esse p dicit: & cui tot^o orbis sic ab ea p dicitū ē credidit: q; vera se narrasse pterita ex his q; futu ra p nūciauit: cū tanta veritate i plentur oñdit.

Capitulum XI.

Uj xō q; mūdū istū non existimant sē pternū: siue nō eū solū s; īnūerabiles opinent^o: siue solū qdē esse s; cert^o secu loz interuallis in nūerabilis oziri & occidē: necē cēfateant^o hoim gen^o pus sine hoibus gignētib^o extuisse. Necq; em vt alluionib^o icendysq; ter raz q; illi nō putāt toto pſus orbe cōtingere & iō paucos hoies ex q; bus reparē multitudo pſtina: sp remanere cōtendūt: ita & hi pſit puta re q; aliqd hoim pēute mōdo relinātur in mūdo s; sic ipm mūdū ex mā sua renasci existimāt: ita ī illo ex element^o ei^o gen^o hūanū: ac deinde a pa rentib^o pgenie pullulare mortaliū sic alioz aīa lum.

Capitulum XII.

Uod aut^o rādimus cū d mūdi origine q; stio vteret^o: eis q; nolūt credere non eū sp fuisse s; esse cepisse: sic etiā plato aptissime pſtet: q; quis a nōnullis ptra quā loq; sensisse credat: hoc etiā de pma hois p dītōe rī derim: ppter eos q; similiter mouent^o: cur hō p i nūerabilia atq; īfinita retro tpa creat^o nī sit: tā q; sero sit cōditus: vt min^o q; sex milia sint ānoz ex q; eē cepisse i sac^o lris iuenit^o: Si em hēc uital eos offendit tps: q; tā pauci eis vident^o āni ex q; iſtitut^o hō in nris auctib^o legit^o: pſiderēt nihil eē diuturnū in q; est aliqd extremū: & oīa seculozū spatia definita: si cōnitati ītermiate cōpen^o: nō exigua existimāda esse s; nulla. Ac p b: si nī q; nq; vel sex: verū etiā sexagita milia vel sexcēta aut sexagesies aut sexcēties milia dicerent^o ānoz: aut itidē p totidē totiens multiplicaret^o h sūma vbi tā nullū nūeri nomē hēem^o ex q; deus hoiez scē siml^o q; rī: posset cur ān nī fecerit. Dei dīpe ab hois creatōe cessatio retro: sus eterna sine lītio tāta est: vt si ei pferat^o quālibet magna & ieffabil numerofitas tpm: q; tū sine pclusa certis spacijs terminatur: nec saltē tanta videri debeat: quā ta si humoris breuissimaz guttā vniuerso mari etiā quantūz ocean^o circūfluit cōpemus: q; nīā istoz duoz vnu qdē p exigūū est: a lrez in cōp

Plato in thimeo.

Liber

biliter magnū: s̄ vtrūq; finitū illō dō t̄pis spa
 ciū q̄ ab initio aliq; p̄gredif. r̄ aliq; termino co
 ercet: magnitudie q̄tracūq; tendat cōparatū
 illi q̄d in itū nō h̄z: nescio v̄z p̄ mīmo an poti
 us p̄ nullo deputandū est. h̄uic ei si a fine vel
 breuissima singulatī momenta detrahant: de
 crescente nūero: lz̄ tā igenti: vt vocabulū nō
 iueniat retro: s̄ū redeūdo: tāq; si hoīs dies ab
 illo in q̄ nūc viuit vsq; ad illū in q̄ nat̄ ē detra
 has. q̄nq; ad in itū illa detractio p̄ducef. Si
 at detrahant retro: s̄us in spacio q̄d a nullo ce
 pit exordio: nō dico singulatī minuta momēta
 vel horax aut diez aut mensū aut ānoz etiā
 q̄titates: s̄ tā magna spacia: q̄ta illa s̄ūma cō
 p̄hendit ānoz: q̄ iā dicit a q̄buslibet cōputatori
 bus n̄ p̄r: q̄ t̄m̄toz minutatī detractōe cō
 sumif: r̄ detrahant h̄ tāta spacia: n̄ semel atq;
 itez sepiusq; s̄ sp̄: q̄d fit: q̄d agit: q̄n nūq; ad in
 itū q̄d oīno nullū est puenif. Quapropt̄ q̄d
 nos mō q̄rim̄ p̄r q̄nq; milia r̄ q̄d āpl̄ excur
 rit ānoz: possent r̄ posteri etiā p̄r ānoz sexcē
 ties milies eadē curiositate req̄rere si in t̄m̄ h̄
 mortalitas hoīm exoriendo r̄ occūbendo r̄ i
 perita perseueraret infirmitas. Potuerūt r̄ q̄
 fuerūt aī nos̄tis recentib; hoīs creati t̄pib;.
 istā mouere q̄onez. Ipe deniq; p̄m̄ hō vel po
 stridie vel eodē die postea q̄z fact̄ est potuit i
 q̄rere cur n̄ aī sit fact̄. Et q̄ncūq; antea fact̄
 eēt: n̄ vires t̄nc alias: r̄ alias nūc: vel ēr postea
 istā de initio rex t̄paliū p̄trouersā reperiret.

Capitulum XIII.

Anc at se p̄bi mūdi hui; nō alit̄ puta
 uerūt posse v̄l debere dissoluere nisi
 vt circuit̄ t̄pm̄ inducerēt q̄d eadē sp̄
 fuissent renouata atq; repetita i rerū nā atq;
 ita deinceps fore sine cessatōe asseuerarēt vo
 lumia venientū p̄tereūtūq; seculoz: siue in
 mūdo p̄manēte isti circuit̄ fierēt: siue cert̄ in
 teruallis oriēs r̄ occidēs mūd; eadē sp̄ q̄si no
 ua q̄ trāfacta r̄ ventura sūt exhiberet. A quo
 ludibrio p̄sus imortalē aiāz etiā cū sapiam p̄
 cepit liberare n̄ p̄it euntē sine cessatōe ad fal
 sū b̄ritudinē: r̄ ad x̄az miserā sine cessatōe re
 deūt. Quō ei x̄a b̄ritudo ē d̄ c̄ nūq; efnitate
 p̄fidif: dū aiāz venturā miserā aut ip̄critissima
 x̄itate nescit: aut ifelicissima i beatitudine p̄ti
 nescit. At si ad miserā nūq; v̄l r̄ redif a ex
 his ad b̄ritudinē p̄git: sit q̄ aliqd noui i t̄pe: q̄d
 finē n̄ h̄z t̄pis. Cur n̄ q̄ r̄ mūd;? Cur n̄ r̄ hō fa
 ct̄ i mō vt illi nescio q̄ falsi circuit̄ a falsi sapi
 entib; fallacibusq; cōpti i sana doct̄ria trami
 te recti itineris euitent. Nā q̄dā r̄ illd q̄d legif
 Eccl̄. j. in libro salomōis q̄ vocaf ecclesiastes: q̄d ē q̄d
 fuit: ip̄z q̄d erit: r̄ q̄d ē q̄d sc̄m̄ ē: ip̄z q̄d fiet: r̄ n̄
 ē oē recēs s̄ sole: nec q̄sq; loquit̄ r̄ dic̄ h̄ nouū

est: iā fuit in seculis: q̄ fuit aī nos: p̄t̄ hos cir
 cuit̄ in eadē redeūtē: r̄ i eadē cūcta reuocātes
 dictū itelligi volūt: q̄d ille aut de his reb; dicit̄ d̄
 q̄d sup̄ loq̄bat: h̄ ē d̄ ḡnat̄ oīb; alijs eētib; a:
 lijs venientib;: d̄ solis anfractib;: d̄ torrentū la
 p̄sib; aut certe d̄ oīm rex ḡnib; q̄ oriūf atq; occi
 dūt. Fuit n̄ hoīs aī nos: sūt r̄ nobiscū: erūt
 r̄ post nos: ita q̄santia v̄l arbusta. Adstrā q̄
 ip̄a q̄ iustitā nascūf: q̄uis inf̄ se diuersa sint: et
 q̄dā eoz semel facta narrent: t̄m̄ p̄m̄ id q̄d ḡnalt̄
 ter miracula r̄ mōstra sūt v̄tq; r̄ fuer̄ r̄ erunt:
 nec recens r̄ nouū est: vt mōstr̄ s̄b sole nascat̄.
 Quis h̄ x̄ba q̄dā sic itelligerit: tāq; in p̄destina
 tiōe d̄iā facta fuisse oīa sapiens ille voluiffet in
 telligi: r̄ iō nihil recens esse sub sole Absit aut̄ a
 recta fide vt his salomōis x̄bis illos circuitos si
 gnificatos esse credam; q̄d illi putāt sic eadēz
 t̄pm̄ t̄paliūq; rex volumia repeti vt x̄bigi a sic
 in isto secl̄o p̄lo p̄hs in v̄be atheniēs: r̄ i ca sco
 la q̄ academica dicta ē discipulos docuit: ita p̄ in
 nūerabilia retro secl̄a mltū p̄lixis q̄dē inuallis
 s̄ t̄m̄ cert̄: r̄ idē plato r̄ eadē ciuitas: eadēq; sco
 la: iudēq; disciplinā repetiti r̄ p̄ inuēabilia deide
 secl̄a repetendi sint Absit inq; vt nos ista creda
 mus. Semel n̄ x̄ps mortu; ē p̄p̄ctis n̄ris: resur
 gens at̄ a mortuis iā n̄ morif: r̄ mors ei v̄ltra nō
 d̄nabit: r̄ nos p̄r resurrectionē sp̄ cū d̄no erim;
 cui mō dicim;: q̄d sacer admonet p̄salm; tu d̄ne
 fuab nos: r̄ custodies nos a ḡnatōe h̄aci c̄nū.
 Sat̄ at̄ ist; existio p̄uēire q̄d secl̄. In circuitu s̄
 p̄j̄ ābulat̄: n̄ q̄ p̄ circlos q̄s opinat̄ eoz vita ē re
 cursura: s̄ q̄z mō talē error; eoz via idē s̄ta do
 ctrina

Quid at mix̄ ē si in his circuitib; errātes
 nec aditū nec exitū iueniūt q̄ gen; h̄ia
 nū atq; ista n̄ra mortalitas: nec q̄ initio cepra sit
 sciūt: nec q̄ fine claudat̄: q̄n q̄dē altitudinē d̄i pe
 netrare n̄ p̄it: q̄z cū ipe sit efn; r̄ sine initio: ab ali
 quo t̄m̄ initio exorsus ē t̄pa r̄ hoīez q̄n nūq; aī fe
 cerat: fec̄ i t̄pe si t̄m̄ nouo r̄ repetino: s̄ imutabili
 efnq; p̄silio. Quis h̄ac valeat altitudinē iueh
 gabilē iuefigare r̄ iscurabile p̄scrutari: s̄m̄ quā
 de; hoīez t̄palē aī quē n̄oynq; hoīm fuit: n̄ mu
 tabilivolutate i t̄pe p̄didit: gen; h̄uanū exyno
 mltiplicauit: q̄n q̄dē p̄salm; ipe cū p̄missif atq;
 dixiffet: tu d̄ne fuab nos r̄ custodies nos a ḡna p̄bidē
 tōe hac i efnūac dein rep̄cussiff eos i q̄z stuita
 ip̄iaq; doct̄ria n̄la libatōis r̄ b̄ritu dis aīc fuat̄
 efnitas p̄tinuo s̄b̄ficiēs. i circuitu iqt̄ ip̄j̄ ābulat̄
 tāq; ei diceret. q̄d ḡ tu credis: sent; itelligi: nū
 q̄d nā existimādū ē s̄bito d̄o placuisse hoīez facē
 quē nūq; ātea ifinita retro efnitate feciffet: cui
 nihil noui accidē p̄t̄: i q̄ mutabile aliqd n̄ ē. Et
 ne nos h̄ audicēs aliqua forte turbaret ambi
 guitas: p̄tinuo respōdit ad ip̄m̄ deuz loq̄ns: s̄m̄

Eccl̄. j.

Salomō dicitur de

altitudinē tuā multiplicasti filios hoīm: Sēci
ant iqt hoies qd putāt: r qd eis placet opi nē-
tur r disputēt: fm altitudinē tuā quā null' pōt
nosse hoīm: multiplicasti filios hoīm. Valde
qpe altū ē: r sp deū fuisse: r hoīm quez nūqz
fecerat ex aliq tpe pimum facere voluisse: nec
psiliū volūtateqz mutasse. La. XV.

So qdē sic dñm deū aliqñ dñm nō fuisse
dicere nō audeo: ita hoīm nūqz antea
fuisse: r ex qdā tpe pīmū hoīm creatum
esse: dubitare nō debeo. Sz cū cogito cui' rei
dñs sp fuerit: si sp creatura nō fuit: affirmare
aliqd ptesco: q: r meipm itueo: r scptū eē re
colo. Quis hoīm p̄t scire psiliū dei aut qd po-
terit cogitare qd velit dñs: Logitatioēs emz
mortalū timide: r incerte adinuentioēs nre

9. Corruptibile emz corp' aggrauat aiām: r dep-
mit frena inhabitatio sensū multa cogitantē
Ex his igr q in hac frena inhabitatioē mlta co-
gito: depmūt me id vtiqz multa: q: vnū qd ex
illis vel p̄ter illa qd forte nō cogito vey est: in-
uenire nō possū. Si dixerō sp fuisse creaturaz
cuius dñs eēt q dñs sp ē nec dñs vnqz nō fuit:
s nūc illā: nūc aliaz p alia atqz alia tpm spacia:
nec aliquā creatori coeternā eē dicam: q si
des rōqz sana p̄denat: cauendū est: ne sit ab-
surdū r a luce d̄itat: alienū: mortalē qdē aliaz
p vices tpm cedentē aliā succedentē: imorta-
lē dō nō esse cepisse nisi cū ad nrm seculū ven-
tū ē: qñ r angeli creati sūt: si eos recte lux illa
pīmū facta significat: aut illd pot' celū de q di-
ctū ē: In p̄ncipio fecit de' celū r terrā: cū tñ nō
fuerit aliqz fieret: ne imortales si sp fuisse dicā-
tur: deo coeterni eē credant. Si at dixerō nō in
tpe creatos eē angelos: s an oia tpa r tpos fu-
isse: qñ de' dñs eēt q nūqz nisi dñs fuit: qñt a
me etiā si an oia tpa facti sūt: vey sp potuerūt
eē q facti sūt. Hic r̄ndendū eē forte videat: q
qdāmō nō icōuenient sp eē dicat: vey a deo at
isti oī tpe fuerit: vt ēt an oia tpa facti sint si tñ a
celo cepta sūt tpa r illi iā erāt an celū. Et si tē-
pus nō a celo vey r an celū fuit: nō qdē in ho-
ris r dieb' r mensib' r ānis: nā iste dimēiones
tpaliū spacioz q v̄sitare ac p̄prie dñr tpa: māi
festū est qd a motu siderū ceperit: vñ r de' cuz
h institueret dixit. Et sint in signa r tpa r in di-
es in ānos: s in aliq mutabili motu: cū' aliō
anteri' p̄terierit aliud posteri' successerit: eo
q simul eē non possunt. Si ergo ante celū in
angelicis motibus tale aliqd fuit: r iō tps iaz
fuit: atqz angeli ex q facti sūt tpalit mouebāt
etiā sic oī tpe fuerit qñquidē cū ill facta sūt tpa

Señ-j
Quis at dicat: nō sp fuit qd oī tpe fuit: Sz si h
rūdero: dicet mibi: Quō g n sūt coeterni crea-

tori: si sp ille: sp illi fuerit. Quō ēt creati dicen-
di sūt: si sp fuisse itelligūt. Ad h qd r̄ndebitur
An dicēdū: r sp eos fuisse qñ oī tpe fuerūt
q cū tpe facti sūt: facti sūt at cū qbus facta sūt
tpa r tñ creatos: neqz ei r ipa tpa creata eē ne-
gabim': qñ oī tpe: tps fuisse nō abigat. Mā
r si oī tpe fuit tps: erat g tps qñ nullū erat tē-
pus. Quis h̄stultissim' dixerit: Possum' emz
recte dicere: erat tps qñ n̄ erat roma: erat tps
qñ n̄ erat hierusalē: erat tps qñ n̄ erat abraaz:
erat tps qñ n̄ erat hō: r si qd h̄mōi. Postremo
si nō cū initio tps: s p̄t aliqd tps fact' ē mūd'
possum' dicere: erat tps qñ n̄ erat mūdus. At
dō erat tps qñ nullū erat tps: tā icōueniēter
dicim' ac si qñ dicat: erat hō qñ null' erat hō
aut erat iste mūd' qñ iste si erat mūd'. Si emz
de alio atqz alio itelligat: p̄t dici aliq mō: h̄ est
erat ali' hō qñ nō erat iste hō. Sic g erat aliō
tps qñ n̄ erat h̄ tps: recte possum' dicere. At
dō erat tps qñ nullū erat tps: qd vel ispicitissi-
mus dixerit: Sic g dicim' creatū tps: cū iō sp
fuisse dicat qz oī tpe tps fuit: ita nō est p̄sequis
vt si sp fuerit angeli: iō nō sint creati: vt p̄p̄ca
semper fuisse dicantur quia oī tpe fuerunt
r propterea oī tpe fuerunt q: nō mō sine
his tpa eē potuerit. Vbi ei nulla creatura ē cu-
ius mutabilib' motib' tpa peragant tpa oīno
eē nō p̄t. Ac per h̄ r si sp fuerit creati sūt: nec
si sp fuerit iō creatori coeterni sūt. Ille ei sem-
per fuit eternitate imutabili: isti at facti sūt: s
iō sp fuisse dñr: qz oī tpe fuerūt: sine qbus tpa
nullo modo esse potuerūt. Tempus aut quo
niam mutabilitate transcurrit: eternitati im-
mutabili nō potest esse coeternū. Ac per hoc
etiā si immo: talitas angeloz non transit in tē-
pore: nec p̄terita est quasi iaz non sit: nec fut-
tura quasi nondū sit: tñ coz mor' quibus tem-
pora peragant: ex futuro in p̄teritū transe-
unt: et ideo creatori in cuius motu dicitur
nō est vel fuisse qd iā non sit: vel futurū eē qd
nondū sit: coeterni esse non possunt. Quā
propter si deus semp dñs fuit: semper habuit
creaturā suo dominatui seruientē: verū tamē
non de ipō genitam: sed ab ipso de nihilo fa-
ctam nec ei coeternā. Erat qpe ante illam qz
uis nullo tempore sine illa: non eam spacio
transcurrente sed manente perpetuitate p̄e-
cedens. Sz hoc si r̄ndero eis q requirūt quō
sp creator: sp fuit dñs: si creatura seruientis nō
sp fuit: aut quō creatura creata ē: r nō potius
creatori coeterna ē si sp fuit. Vereo: ne faci-
lius iudicet affirmare quod nescio qz docere
qd scio. Redeo igitur ad id qd creator: nosser
scire nos voluit: Illa vero vel sapientiorib'

Liber

in hac vita scire pmisit: vel oino pfectis i alia
vita scienda seruauit: vltra vires meas eē p-
fiteor: Sz iō putau sine affirmatōe tractāda:
vt q̄ h legūt videāt a q̄bus q̄stionū piculis de-
beant tpare: nec ad oīa se idoneos arbitrent
poti q̄ intelligāt q̄ sit ap̄lo obtēpandū p̄cipiē
Rom. 12. ti salubrit vbi ait: Dico autē p grām dei q̄ da-
ta est mihi oib q̄ sūt in vob non pl̄ sape q̄ opz
sape: s̄ sape ad t̄pantiā sc̄ynicūq; de p̄tit est
mensurā fidei: Si em̄ p̄virit̄ suis alaf infans
fiet vt crescendo pl̄ capiat: si at vires sue ca-
pacitat̄ excedat: deficiet ante q̄ crescat.

Capitulum XVI.

q Ele secula p̄terierit ante q̄ gen^o isti
tueret humanū me fateor: ignorare
nō tñ dubito nihil oino creature cre-

Titū. j. atozī eē coeternū. Dicit etiā ap̄s t̄pa eterna
nece futura: s̄ q̄d mag^o mirandū est p̄rita: sic
em̄ ait: In sp̄e vite eterne quā pmisit nō men-
dax deus ante t̄pa eterna: manifestauit at tē
porib^o suis verbū suū. Ecce dixit retro q̄ fue-
rint t̄pa eterna: q̄ tñ nō fuerūt deo coeterna. Si q̄
dē ille an t̄pa eterna nō solū erat: verū etiā p-
misit vitā eternā: quā manifestauit t̄pib^o suis
id est p̄gruis: q̄d aliud q̄ verbū suū: hoc ē ei
vita eterna. Quō at pmisit cū hoib^o vtiq; pro-
miserit q̄ nō dū erāt an t̄pa eterna: nisi qz in ip-
sius efnitate atq; in ipso ei^o verbo eidē coeter-
no iā p̄destinatōe fixū erat q̄d suo t̄pe futurū
erat.

Capitulum XVII.

i Quid q̄ nō dubito an q̄ p̄m hō creatus
esset: nūq̄ que q̄ hōlez fuisse: nec cū dez
ipm nescio q̄b^o circuitib^o: nescio quoti-
ens reuolutū: nec aliūz aliq̄ nāfa similit̄: ne-
q; ab hac fide me p̄boz argumenta deterrēt:
quoz acutissimū illud putaf: q̄d dicūt nulla i
finita vlla scientia posse cōprehendī. Ac p̄ hoc
deus inquit rex q̄s fecit oīm finitaz oēs fini-
tas ap̄ se rōes hz: bonitas at ei^o nūq̄ vacua
fuisse credenda ē: ne sit t̄pa ei^o opatio: cui^o re-
tro fuerit efnā cessatio q̄si penituerit eū p̄or
sine iitio vacatōis ac p̄p̄ea sit opis aggress^o
iitū. Et iō nec ē inquit eadē sp̄e repeti: ca-
dēq; sp̄e reperēda trāscurrere: vel manēte mū-
do mutabilis: q̄ lz nūq̄ si fuerit: t̄ sine iitio tñ
t̄pis fact^o est: vel eius q̄ ortu t̄ occasu sp̄e illis
circuitib^o repetito sp̄e repetēdo: ne videlz si
aliq̄ p̄mū dei opa cepta dñr p̄orē suā sine iitio
vacationē tāq̄ inertē ac desidiosa: t̄ iō se-
bi displicentē dānasse q̄dāmō atq; ob h̄ mutaf
se credaf. Si at sp̄e q̄dē t̄palia s̄ alia atq; alia p̄-
hibet opat^o: ac sic aliq̄ etiā ad hōlez faciādū
quēq; nū antea fecerat puenisse: nō scia q̄ pu-
tāt nō posse q̄cūq; i finita p̄bendi: s̄ q̄si ad ho-

rā sic veniebat in mentē fortuita q̄dā incōstā-
tia videat fecisse q̄ fecō. Porro si illi circuit^o ad-
mittant inquit q̄b^o vel manente mūdo: vel
ip̄o q̄ reuolubiles ortus suos t̄ occasus eidē
circuitib^o inserente: eadē t̄palia repetunt nec
ignauū ociū p̄serti tā lōge sine iitio durmi-
tat̄: deo r̄buif: nec inprovida temeritas opm
suoz. Quā si nō eadē repetant: nō p̄nt i finita
diuersitate variata vlla ei^o scia vel p̄scia cōp-
hendi. Has argumētatōes q̄b^o impy n̄raz sim-
plicē pietatē vt cū illis in circuitu ābulantib^o
de via recta conant̄ auertere si rō refutare n̄
posset fides irrideri deberet. Huc accedit q̄
in adiutorio dñi dei n̄ hos volubiles circuitos
q̄s opio p̄tingit: rō manifesta cōfringit. Huc
ei maxie isti errat vt i circuitu falso ābulare q̄
xō t̄ recto itinere maluit: q̄ mentē diuinā oī-
no imutabilē cuiuslibz i finitaz capacē: t̄ i mū-
ra oīa sine cogitatōis alinatōe nūerat: s̄ sua
hūana mutabili angustaq; metiuntur. Et sit
illis q̄d ait ap̄lus. Compantes em̄ semetiplos
sibimetip̄s semetip̄s nō intelligūt. Nā qz il-
lis q̄cūq; noui faciendū v̄it i mēte nouo p̄-
li ofaciūt: mutabiles q̄pe mentes gerūt: p̄fe-
cto nō desū quē cogitare nō p̄nt: s̄ semetip̄s
p̄ illo cogitātes nō illum s̄ seip̄os nec illi s̄ sibi
cōpant. Hōb at fas nō ē credere alif deū affi-
ci cū vacat: alif cū opaf: qz nec affici dicēd^o ē:
tāq; i ei^o nā fiat aliq̄d quod an nō fuerit. Pari-
tur q̄pe q̄ afficit: t̄ mutabile est oē q̄d aliq̄d
patit. Nō itaq; in ei^o vacatōe cogitē ignauia
desidia: inertia: sic nec in ei^o ope: labor: cona-
tus: industria. Rouit q̄scēs agere: t̄ agēs q̄-
escere. Pōt ad op^o nouū: nō nouū s̄ sempit-
nū adhibere p̄siliū: nec penitendo qz p̄t̄ ces-
sauerat: cepit facere q̄d nō fecerat. Sz t̄ si p̄-
cessauit t̄ post^o opat^o ē: q̄d nescio quē admo-
dū ab hōie possit itelligi: h̄ p̄culdubio q̄d dici-
tur prius t̄ posterius: in rebus prius non exi-
stentibus et posterius existentibus fuit. In
illo at nō alterā p̄cedētez alia s̄ sequeus mu-
tauit aut abstulit volūtate: s̄ vna eadēq; s̄p̄i-
terna t̄ imutabili volūtate: res q̄s cōdidit et
vt p̄a non eēt egit: q̄ diu n̄ fuerit: t̄ vt poste-
ri^o eēt q̄si eē ceperit: hinc eis q̄ talia videre
p̄nt mirabilē fortassis ofidens: q̄ si eis idigu-
erit: s̄ eas gratuita bonitate p̄didit: cū sine
illis ex efnitate iitio carēte i nō miore bitu-
dine p̄mansit.

Ca. XVIII.

i Quid at aliō q̄d dicūt nec dei scia q̄ i fini-
ta sūt posse p̄bendi: restat eis vt dice-
re audeāt: atq; huic se voragini p̄funde
ipietat̄ imergāt: qz nō oēs nūeros de^o noue-
rit. Los q̄pe infinitos esse certissimū ē: q̄m in

quocumq; numero sine faciendū putaueris. idē
ip̄e nō dico vno addito augeri: s̄ quālibet ingē
tē multitudinē p̄tinēs: in ip̄a rōne atq; sc̄ia nūe
roz: nō solū duplicari vey etiā multiplicari p̄r.
Ita x̄o suis d̄sq; nūer̄ p̄prietatib; terminat: vt
nullus eoz par eē cuiq; alteri possit. Ergo r̄ dis
pes int̄ se atq; diuisi sūt r̄ singl̄i d̄sq; finiti s̄ r̄ oēs
ifiniti sūt. Ita nec nūer̄ p̄p̄ ifinitatē nescit oī
potēs de: r̄ si vsq; ad q̄ndā sūmā nūeroz sc̄ia
dei puenit r̄ ceteros īgrat. q̄s h̄ v̄ demētissim̄

di tbi
pbat
r̄ tm̄
if mū
stare
crate
mif i
de nu
z solt
iam
mūdi
stare
rit p
ibus
tonia
istin
r̄ tbi
patet

dixerit: nec audebūt istū p̄cedere r̄ nūeros eos
dicere ad dei sc̄iaz nō p̄tere: apud q̄s plato de
um maḡ auctoritate cōmēdat mūdū nūer̄ fa
bucantē. r̄ apud nos dictū legit̄. Dīa i mēfura
r̄ nūero r̄ p̄dere disposuisti. De q̄ dicit r̄ p̄p̄e
ta. Qui p̄fert nūero sc̄im. Et saluator: i euāge
lio. Lapilli inq̄t v̄ri oēs nūerati sūt. Absit itaq;
vt dubitem̄ q̄ ei nor̄ nō sit oīs nūer̄ cuī intel
ligētie (sicut i p̄s. canis) nō est nūer̄. Infinitas
itaq; nūeri q̄uis infinitoz nūeroz null̄ sit nūe
rus. nō est t̄m̄ incōp̄hēnsibil̄ ei cuī itelligētie nō ē
nūer̄. Quapropt̄ si q̄cqd sc̄ia cōp̄hēdit sc̄ie
tis cōp̄hēsiōne finit̄. p̄fecto r̄ oīs ifinitas q̄
dā inēstabil̄ mō deo finita ē. q̄ sc̄ia eī ip̄i incō
p̄hēnsibilis nō ē. Quare si ifinitas nūeroz sc̄ie
dei q̄ cōp̄hēdit eē nō p̄t ifinita: q̄ radē nos
sum̄ homūculi: q̄ eī sc̄ie limitē figere p̄suma
mus: dicētes qd̄ nisi eisdē circuitib; t̄pm eadez
r̄palia repetant̄. nō p̄t de cūcta q̄ fecit v̄l p̄sci
re vt faciat. v̄l sc̄ire cū fecerit. cuī sapia simpl̄
multiplex. r̄ yniform̄ multiformis: tā incōp̄e
hēnsibil̄ cōp̄hēsiōne oīa incōp̄hēnsibilia cōp̄e
hēdit: vt quectiq; noua r̄ dissimilia p̄na p̄cedē
tib; si sp̄ facere veller̄: iordinata r̄ iprouisa h̄re
non possit. nec ea p̄uideret ex p̄io t̄pe. s̄ eter
na p̄scentia contineret. La. XIX

q̄ Clod v̄r̄ ita faciat: r̄ p̄tinuata sibi cō
nēxiōe copulēt q̄ appellāt sc̄ia sc̄loz
alia t̄m̄ atq; alia ordinata dissimilitudine. p̄currētia
eis dūtaxat q̄ ex miseria liberat: i sua br̄a imoz
talitate sine fine manētib;: an ita dicant̄ sc̄ia se
culoz vt intelligant̄ sc̄ia in sapia dei incōcussa
stabilitate manētia: istoz q̄ cum t̄pe r̄rāseūt tā
q̄ efficiētia sc̄loz definire nō audeo. Fortassis
eū possit dici sc̄im q̄ sunt sc̄ia: vt nūbil aliud p̄bi
beat sc̄im sc̄li q̄ secula sc̄loz: sicut nūbil aliud oī
celū celi: q̄ celi celoz. Itaq; celū de^o vocauit fir
mamentū sup̄ qd̄ sunt aq; r̄ t̄m̄ in p̄s. Et aq; inq̄t
q̄ sup̄ celos sunt laudēt nomē d̄ni. Quid q̄ istoz
rū dūū sit: an p̄ter hec duo aliqd̄ aliud d̄ seculis
sc̄loz possit intelligi: pfundissima qd̄ est. Itaq;
h̄ qd̄ nunc agim̄ imp̄edit si indiscussa interi dis
ferat: siue aliqd̄ in ea diffinitire valeam̄. siue
nos faciat cautiores diligentior̄ ip̄a tractatio:

ne i tāta obscuritate rez affirmare tēmes aliqd̄
audeam̄. Nūc em̄ p̄tra opinionē disputamus.
q̄ illi circuit̄ asserunt: qd̄ sp̄ eadē p̄ interualla
t̄pm necesse eē repeti existimant. Quilibet at̄
illaz sniaz de sc̄lis sc̄loz vera sit: ad hos circui
tus nūbil p̄tinet. qm̄ siue sc̄ia sc̄loz sint: nō eadē
repetita. s̄ alter ex altero p̄nēxiōe ordinatissi
ma p̄currētia. liberatoz beatitudine sine v̄llo
recursu miseriaz certissima p̄manēt: siue sc̄ia
sc̄loz eterna sint t̄paliū tanq; d̄stantia subditoz
rū: circuit̄ illi eadē renolluctes locū non h̄nt:
q̄s max̄ie refellit eterna vita sc̄toz. La. XX

q̄ Clod em̄ aures piozferant p̄ emer
sam tot tantisq; calamitanib; vitaz: si
tū vita ista dicēda est: q̄ potī mors est
ita grauis vt mors q̄ ab hac liberat mort̄ huī
amore timeat: post tā magna mala: tanq; m̄tra
r̄ horreda. tandē aliq̄m p̄ verā religionē atq; sa
pientiā expiata atq; finita ita puenire ad p̄spe
ctū dei: atq; ita fieri b̄m̄ p̄tēplatoē in corp̄e lu
cis p̄p̄icipatōz icōmutabilis imortalitatis eī
cuī adipsē de amore flagram̄. vt eā q̄nq; ne
cesse sit deserit: r̄ eos q̄ deserūt ab illa eternita
te. veritate. felicitate deiectos. tartaree morta
litati turpi stulticie: miserijs execrabilib; impli
cari. vbi de^o amittat̄: vbi odio veritas habeat̄
vbi p̄ imundas neq̄cias b̄ritudo q̄rat: r̄ h̄ idez
atq; idē sine v̄llo sine p̄ioz: r̄ posterioroz certis
interuallis r̄ dimēsiōnib; sc̄loz factū eē r̄ futu
rū. r̄ hoc p̄pterea vt possint deo circuitib; defi
nitis: euntib; sp̄ atq; redeuntibus p̄ n̄fas falsas
b̄ritudines r̄ veras miseras alternatim qd̄ ē
in reuolutiōe incessabili sempiternas nota eē
opa sua. qm̄ neq; a faciendo q̄scere: neq; qui
escēdo possit q̄ ifinita sunt idagare. Quis hec
audiat: Quis credat: Quis ferat: Que si v̄a
eēt non solū tacerent̄ prudēt̄. verū etiā vt q̄
mō valeo dicā qd̄ volo: doct̄ nescirent̄. Itaq; si
hec illi i mēoria nō habuerim̄: r̄ iō b̄m̄ erim̄
cur h̄ peoz sc̄iam q̄uat̄ amplī n̄fa miseria: Si
aut̄ ibi ea necessario sc̄ituri sum̄: h̄ saltē nescia
mus: vt h̄c felicio: sit expectatio q̄ illi adeptō
sūmi boni: qm̄ h̄c eterna vita p̄sequenda expe
ctat̄. ibi aut̄ br̄a. s̄ nō eterna q̄nq; amittēda cō
gnoscit̄. Si aut̄ dicūt neminē posse ad illā b̄ritu
dinē puenire: nisi hos circuit̄ vbi b̄ritudo r̄ mi
seria vicissim alternāt: in huī vite eruditōe cō
gnouerit: quō q̄ fatent̄ q̄to plus quisq; amaue
rit deū. tanto eū facili^o ad b̄ritudinē puenturū:
q̄ ea docēt: quib; amor: ip̄e torpescat: Itaq; quis
nō remissius r̄ tepidi^o amet eū quē se cogitat
necessario deserturū. r̄ cōtra eī veritatē sapiē
tiāq; sensurū: r̄ hoc cū ad eī plenā p̄ sua capa
citate noticiā: b̄ritudinis p̄fectione puenit:

In h̄ capt.
r̄. nō d̄ re
uoluntione
aiāz fm̄ al
ternatōz se
licitatis et
miserie. r̄ q̄
mō p̄ p̄bi
ri^o p̄lioni
cus h̄ac alc
natōz dere
stiat^o est vt
pleni^o su/
p̄ali. r̄. dī
ctum est

B

Liber

quando nec hoīem amicū possit quisq; amare fideliter cui se futurū nouit inimicū? Sed absit vt vera sint q̄ nobis minant verā miserā nūq; finiedā: s̄ interpositiōe false b̄itudinis sepe ac sine fine rūpēdā. Quid em̄ illa b̄itudine falsi atq; fallaci? vbi nos futuros miseros. aut i tāta veritatis luce nesciam? aut i sūma felicitatē arce timeam? Si em̄ futurā ibi calamitatē iḡraturū sum? pitior est hic n̄sa miseria: vbi futurā b̄itudinē nouim? Si aut nos illic clades i minēs s̄ n̄ latebit: beati t̄pa trāsigit aīa misera: q̄b̄ trā factis ad b̄itudinē subleuet: q̄b̄ trā qui bus trā factis i miserā reuoluat. Atq; ita spes n̄se infelicitatis ē felix: et felicitatis infelix. T̄n̄ fit: vt q; hic mala p̄ntia patimur vbi metuim? i minētia: veri sp̄ miseri q̄ beati aliqui esse possimus. Sed qm̄ hec falsa sunt clamāte pietate. puincēte veritate. illa em̄ nobis veraciter promittit vera felicitas cui erit sp̄ retinēda: et nulla infelicitate rūpenda certa securitas: viā rectā sequētes q̄ nob̄ ē xp̄s: eo duce ac saluatore: a vano et lepto ip̄ioꝝ circuitu iter fidei mentēq; auertam? Si em̄ de istis circuitib? et sine cessatōe alternātib? itionib? et reditionib? aīaꝝ porphyri? platonis? suoz opinionē seq̄ noluit siue ip̄i? rei vanitate p̄mor? siue iā t̄pa xp̄iana reuertit? et qd̄ in libro decimo cōmēdo: aut dicere maluit aīam p̄pter cognoscēda mala traditā mūdō: vt ab eis liberata atq; purgata: cū ad patrē redierit nihil vltēri? tale patiat: q̄ tomaḡ nos istā inimicā xp̄iane fidei falsitatē detestari ac deuitare debem? His aut circuitib? euacuat atq; frustrat: nulla necessitas nos cōpeller: iō putare nō h̄e in itū t̄pis ex q̄ esse cepit gen? humanū: q; nescio p̄ q̄s circuit? nihil sit in reb? noui: qd̄ nō et antea certis interuallis t̄pm fuerit et postea sit futur? Si em̄ liberaf aīa non reditura ad miserias: sicut nūq; antea liberata est. fit in illa aliqd̄ qd̄ antea nūq; factū est: et hoc qd̄ valde magnū. i. q̄ nūq; ei desinat eterna felicitas. Si aut in natura i mortali fit tanta nouitas. nullo repetita: nullo repetēda circuitu cur in reb? mortalib? fieri nō posse cōtendit. Si dicūt nō fieri i aīa b̄itudinis nouitatē: qm̄ ad eā reuertit. in qua sp̄ fuit. ip̄a certe liberatio noua sit: cū de miseria liberaf. in q̄ nūq; fuit. et ip̄sa miserie nouitas in ea facta ē q̄ nūq; fuit. Hec aut nouitas si nō in reb? q̄ diuina puidētia gubernant ordine venit s̄ casu poti? euenit: vbi sunt illi determinati. dimēsiq; circuitus: in q̄b? nulla noua sūt. s̄ repetunt eadē que fuerūt. Si aut et hec nouitas ab ordinatōe diuine puidētie: nō excludit: siue elata sit aīa: siue lapsa sit: p̄nt fieri noua q̄ neq; antea facta sint: nec tū a reꝝ

ordine aliena sint. Et si potuit anima facere p̄ imprudentiā sibi nouā miserā. q̄ non esset imp̄p̄uisa diuine puidētie: vt h̄ac q̄ in reꝝ ordinē includeret: et ab hac eā nō improuide liberaret qua tandē temeritate h̄iane vanitatis: audeamus negare diuinitatē facere posse res nō sibi sed mūdō nouas q̄s neq; aīea fecerit: neq; vnq; q̄ habuerit improuisas? Si aut dicūt liberatas quidē aīas ad miserā nō reuerfuras. sed cū s̄ fit i reb? nihil noui fieri: qm̄ sp̄ alie atq; alie libere sūt: et libant et libabūt: s̄ certe p̄cedūt: si ita est nouas aīas fieri: q̄bus sit et noua miseria: et noua liberatio. Itā si antiquas eas dicūt esse. et retro: sū sempiternas: et ex q̄bus quotidie noui fiant hoīes: de quoz corpib? si sapienter vixerint ita liberent. vt nūq; ad miserias reuoluantur: sequent̄ dicturi sunt infinitas. Quātūlibet nāq; finit? numer? fuisset aīaꝝ: infinitis retro seculis sufficere nō valeret: vt ex illo sp̄ fierēt hoīes quoz essent aīe ab ista sp̄ mortalitate lib̄ande: nūq; ad eā deinceps rediture. Hec vltimo mō explicabūt quō in reb? quas deo notas eē. eo q̄ sint infinite: nō volūt infinit? sit nūc? aīaꝝ. Quapropter quoniā circuit? illi iam exprosi sunt: quibus ad eadē miserias necessario putabat anima reditura: quid restat cōueniētius pietati: q̄ credere nō esse impossibile deo: et ea que nūq; fecerit noua facere: et ineffabili p̄scia voluntatē mutabilē non habere? Porro aut vtrū animaz liberatarum nec vltērius ad miserias redituraꝝ: nūerus possit sp̄ augeri: ip̄si viderint qd̄ de infinitate cōhibenda: tam subtiliter disputāt. nos v̄o ratiocinationē n̄ am ex vtroq; latere terminam?. Si em̄ potest: qd̄ causē est vt neq; creati potuisse qd̄ nūq; antea creatū esset: si liberataꝝ animaz numerus qui nūq; antea fuit: non solū fact? est semel. s̄ nūq; fieri desinet? Si aut optet vt cert? sit liberatarum aliq; numer? aīaꝝ que ad miserā nūq; redeant: neq; iste numer? vltērius augeat. etiam ipse sine dubio quicūq; erit ante vtiq; nūq; fuit. Qui p̄fecto crescere et ad sue quātitatē terminū puenire: sine aliquo non possit initio. qd̄ initium qm̄ antea nūq; fuit: hoc ergo vt esset creatus est hō. aut quē null? fuit. La. XXI.

Ac igit̄ questione difficillima. p̄p̄ et nitatē dei noua creatis sine nouitate aliqua voluntatis q̄rum potuim? explicata: nō est arduū videre multo fuisse melius qd̄ factū est. vt ex vno homine quē p̄mum condidit: multiplicaret genus humanum. q̄ si id inchoasset a pluribus. Itā cum animantes alias solitarias et quodāmodo solitagas. i. que solitudinem magis appetant: sicuti sunt aquile

De vno quoq; q̄m̄ quod ab vno corpore p̄mum condidit. et id inchoasset a pluribus. Itā cum animantes alias solitarias et quodāmodo solitagas. i. que solitudinem magis appetant: sicuti sunt aquile

milui. leones. lupi. et quecūq; alia ita sunt. alia
 vero gregales instituerit q̄ congregare atq;
 in gregibus malint viuere: vt sunt columbi
 struti. cerui. damule. et cetera hmoi: vtrūq; tñ
 gen^o nō ex singulis ppagauit: sed plura sil ius
 sit existere. Hoiem vero cui^o naturā quodā mō
 mediā inf āgelos bestiasq; p̄debat: vt si creato
 ri suo tāq; dō dñō subdit^o p̄ceptū ei^o pia obe
 dientia custodiret: in consortiū transiret et ange
 licū sine morte mediā: beatā immortalitatem
 sine vllō termino p̄secut^o: si autē tñm deū suum
 libera voluntate supbe atq; inobediēt^o vsus
 offēderet: mortu addictus bestialiter viueret.
 libidinis feru^o: eternoq; post mortē supplicio
 destinatus: vnū ac singulū creauit: non vtrūq;
 solū sine hūana societate deserendū: s̄ vt eo
 mō vehementius ei cōmendaret ip̄i^o societa
 tis vnitas vinculūq; p̄cordie: si non tñm inter se
 nature similitudine. vey etiā cognationis af
 fectu hoies neccarent: qñ nec ipam qdē femi
 nā copulandā viro sicut ipm creare illi placuit
 sed ex ipō vt oē ex homine vno diffunderetur
 genus humanum.

Capitulum XXII.

Et ignorabat de hominē p̄ccaturū
 et mortuā obnoxii: mortuos ppa
 gaturū eoq; p̄gressuros peccati ima
 nitate mortales: vt tui^o atq; capacius inter se
 rōnalis volūtatis exp̄tes bestie sui generis vi
 uerent quax ex aquis et terris plurimū pullu
 lauit exordiu: q̄ hoies quoz genus ex vno est
 ad cōmendandā concordia p̄pagatū. Neq; ei
 vnq; inter se leones: aut inter se dracones: q̄
 lia hoies bella inter se gesserūt. S̄ p̄uidebat
 etiā deus ḡa sua populū pioz in adoptionem
 vocandū remissisq; pctis iustificatū sp̄s sancto
 sanctis angelis in eterna pace sociādū: neuis
 sima inimica morte destructa cui ipō esset hu
 ius rei p̄sideratio p̄futura: q̄ ex vno hoie de^o
 ad cōmendandū hoibus q̄ ei grata sit etiā
 in pluribus vnitas genus instituisset humanū

Capitulum XXIII.

Ecce ergo deus hoiem ad imaginē et
 similitudinē suam. Talem quippe illi
 aiām creauit qua p̄rōnem atq; intelligenciā
 oibus eēt p̄stantior aialib^o terrestrib^o et nata
 libus et volatilibus: que mentē hmoi non ha
 berent: Et cum virū terreno formasset ex pul
 uere: eiq; aiām qualē dixi: siue quā iam fecerat
 sufflādo indidisset: siue poti^o sufflādo fecisset
 eumq; statū quē sufflādo fecit (nā qd est aliud
 sufflāre q̄ statū facere) aiām hois eē voluisset
 etiā p̄iugē illi in adiutoriū generādū ex ei^o late
 re osse de tracto fecit vt deus. Neq; em̄ h car
 nali p̄suetudine cogitanda sunt: vt videre so
 lemus opificēs ex materia quacūq; terrena

corpalibus membris q̄ artis industria potue
 rūt fabricantes: man^o dei potentia dei est: qui
 etiā visibilia inuisibiliter opat: sed hec fabulo
 sa pot^o q̄ vera esse arbitran^o: q̄ virtutē ac sapi
 entia dei qua nouit et p̄t etiam sine seminib^o
 ipa certa facere semina: ex his vsitatis et quo
 tidianis metiunt opibus: ea vero q̄ primū in
 stituta sunt: qñ non nouerūt infidelū cogitāt
 qñ nō hec ipsa q̄ nouerūt de humanis p̄cepti
 bus atq; partub^o: si etiā lexptis narrarent in
 credibilia viderēt. q̄uis et ea ipa pleriq; ma
 gis nature corpalibus causis q̄ operibus diui
 ne mentis assignent

La. XXIII.

Ecce cū his nullum nobis est in his li
 bis negociū: qui diuinam mentē fa
 cere vel curare ista non credūt: Illi autē q̄ pla
 toni suo credūt: non ab illo summo deo q̄ fab.
 catus est mundū sed ab alijs minoribus quos
 qdem ipē creauerit. p̄missu siue iussu eius: aia
 lia facta eēt cuncta mortalia: in quib^o hō p̄inci
 piū disc̄ ipis cognitū teneret locū: si supstitio
 ne careāt: qua querūt vñ iuste videant sacra
 sacrificia facere: quasi cōditōrib^o suis facile ca
 rebūt etiā hui^o opinatōis errore. Neq; em̄ fas
 est vll^o nature quamlibet minime mortaliscq;
 creatorem suū nisi deū credere ac dicere. et an
 teq; possint intelligi. Angeli autē quos illi deos
 libenti^o appellāt: etiā si adhibent vel iussi vel p̄
 missi opationē suam reb^o que gignunt in mun
 do: tā non eos dicim^o creatores aialium q̄ nec
 agricolas frugū atq; arborū.

La. XXV.

Um em̄ alia sit species q̄ adhibet ex
 trinsecus cuiūq; materie corpali: si
 cut operant^o hoies figulū et fabri atq;
 id gens opificēs q̄ etiā pingūt et effingūt for
 mas similes corpibus aialium: alia vō que intri
 secus efficientes causas habēt de secreto et oc
 culto nature viuētis atq; intelligētis arbitrio
 que non solū naturales corpōz species: verū
 etiā ipsas animantiū aias dñi non sint facit: su
 pradicta illa species artificib^o q̄busq; tribuat.
 hec autē altera si nisi vñ artificia creatori et p̄di
 tori deo: q̄ mūdū ipm et āgelos sine vllō mūdo
 et sine vllis angelis fecit. Ab illa em̄ vi diuina q̄
 oim rerum diuisiua: et vt ita dicā: effectiua est:
 que fieri nescit: sed facere: a qua accepit speciē
 cum mundus fieret et rotunditas celi et rotun
 ditas solis: eadem vi diuina et effectiua que fi
 eri nescit sed facere: accepit speciem rotundit
 as oculi et rotūditas pomi: et cetera figure na
 turales quas videmus in rebus quibusq; na
 scentibus non extrinsecus adhiberi: sed inti
 ma creatoris potentia: qui dixit: celum et terrā

In hoc ca
 tangit opt
 nonē pla
 tonis i et i
 meo q̄ po
 nit omnes
 creatos a
 deo cetera
 q̄ alia crea
 ta cēa dñi
 minoribus
 q̄ creati sunt
 ab ipō deo

hieri. 23
 Sa. 3.
 B 2

no nouer hōis p̄sentia

ego impleo: et cuius sapientia est que attingit
 a sine usque ad finem fortiter: et disponit omnia suavi-
 ter. Proinde facti primitus angeli si homini mini-
 sterium prebuerunt creatori cetera facienti nescio:
 nec tribuere illis audeo quod forte non possit: nec de-
 beo derogare quod possit. Et reationem tamen conditionem
 quod omnium naturarum: qua sit: ut omnino nature sint eis
 quod fauentibus non facientibus: illi deo tribuo:
 cui se etiam ipsi debere quod sunt: cum gratificatione
 nouerunt. Non solum igitur agricolas non dicimus
 s. Loz. 3. fructuum quorumque creatores: cum legamus. Neque quod
 plantat est aliquid neque qui rigat: sed quod incrementum
 tum dat deus: sed ne ipsam quod de terra quod uis mater
 omnium fecunda videatur: quod germinibus erumpentia pro-
 mouet: et fixa radicibus continet: cum ibidem legamus
 s. Loz. 15. Deus illi dat corpus: quod volucrit: et unicuique
 quod feminam proprium corpus. Ita nec feminam sui pu-
 erperij creatricem appellare debemus: sed potius
 h. iere. j. illum qui cuidam suo famulo dixit. Priusquam te for-
 mare in vitro noui te. Et quis anima sic vel sic affe-
 cta pregnantis valeat aliquibus velut induere quali-
 tatibus feti: sicut de virginis variat: fecit iacob
 s. Gen. 30. ut pecora colore vario gignerent: natura tamen il-
 la que gignit: tam ipsa non fecit: quam nec ipsa se fe-
 cit. Quelibet igitur corporales vel seminales cause
 gignendis rebus adhibeantur: siue operantibus an-
 gelorum aut hominum aut quorumcumque animalium: siue ma-
 rium seminarumque mixtionibus: quolibet etiam desi-
 deria motusue anime motus valeant aliquid linea-
 mentorum aut colorum aspergere: tamen mollibusque
 preceptibus: ipsas omnino naturas que sic vel sic in
 suo genere afficiant non facit nisi summus deus: cu-
 ius occulta potentia cuncta penetrans in commu-
 tabili presentia facit esse quicquid aliquid motus est: in quan-
 tum cunctis est: quod nisi faciente illo ut tale vel tale ef-
 fet: prius esse non posset. Quapropter si in illa spe-
 cie quam foris fecit corporalis artifices rebus im-
 ponunt: ut bene romam et bene alexandriam non fabros et
 architectos: sed reges quorum voluntate: consilio et
 impio fabricate sunt: istam romulam: istam alexandriam
 habuisse dicimus conditores: quanto potius non nisi
 deum debemus conditorum dicere naturarum: quod neque ex
 ea materia facit aliquid: quam ipse non fecerit: nec
 operarios habet nisi quos ipse creauerit: et si potentiam
 suam: ut ita dicam fabricatoriam rebus subtrahat: ita
 non erunt sicut antequam fierent non fuerunt. Sed an dico
 eternitate non tempore. Quis enim alius creator est tem-
 porum: nisi qui fecit ea quorum motibus curre-
 rent tempora. La. XXVI.

Capitulum
 XXVI.
 La. i. La. i.
 ne plato et
 in hoc ca-
 tangit opi-
 niones pla-

quam porphyrius propter anime purgationem dicit omnia esse
 corpus fugiendum: simulque cum suo platone alius
 quod platonice sentit eos quod imoderate ac im-
 necesse vixerint propter lucidas penas ad corpora
 redire mortalia. Plato quod de etiam bestiarum: por-
 phyrus tantummodo ad hominem sequitur eos ut dicat
 deos istos quos a nobis voluit: quasi parentes:
 et conditores nostros colit: nihil esse aliud quam fa-
 brios compedum carcerum nostrorum: nec institu-
 tores: sed inclusores alligatoresque nostros er-
 gastulis erinosis et grauissimis vinculis. Atque
 desiderant platonice penas animarum ex istis corp-
 bus comminari aut eos nobis deos colendos non
 predicent: quorum in nobis operationem ut quod possu-
 mus fugiamus et euadamus horant: cum tamen sit
 utrumque falsissimum. Nam neque ita luunt penas anime
 cum ad istam vitam penalem denuo reuoluunt: et om-
 niuientium siue in celo siue in terra: nullus est co-
 ditor: nisi a quo facta sunt celum et terra. Nam si
 nulla causa est viuendi in hoc corpore nisi propter pen-
 denda supplicia: quod dicit idem plato aliter mun-
 dum fieri non potuisse pulcherrimum atque optimum
 nisi omnium animalium: id est immortalium et mortali-
 um generibus impleret. Si autem nostra institu-
 tio qua vel mortales conditi sumus diuinum mu-
 nus est: quod pena est ad ista corpora: id est ad di-
 uina beneficia remeare. Et si deus quod assidue
 plato commemorat sicut vniuersi mundi: ita cun-
 ctorum animalium species eterna intelligentia continet:
 bar: quod non ipse cuncta condidit. In aliquorum
 esse artifex nollet: quorum efficiendorum arte ineffa-
 bilis eius et ineffabiliter laudabilis mens ha-
 beret. Adhuc igitur vera est religio: quod mundi vni-
 uersum animalium quoque vniuersorum hoc est carni-
 marum et corporum conditorem agnoscat et pre-
 dicat. In quibus terrenis precipuus ab illo ad
 eius imaginem homo propter eam causam quam
 dixi: et si quod forte alia maior later factus est vniuersus
 non relicus solus. Nihil enim est quod huius generis
 discordiosum vitio: tam sociale natura. Neque co-
 modius contra vitium discordie vel cauendum cum
 non dum existeret: vel sanandum cum existeret natura
 loquens humana: quam recordatio illi parentis que pro-
 pterea deus creare voluit vniuersum de quod multitudinem
 pagarum: ut hac admonitione etiam in multis peccatis
 vniuersas seruaret. Quod vero femina illi ex ea late-
 re facta est: etiam hinc satis significatum est quod cara
 mariti et uxoris debeat esse coniunctio. Hec opera dei
 propterea sunt vniuersis inuisitata: quod prima. Qui autem
 ista non credit: nulla facta prodigia dicit credere
 Neque enim ipsa si visitato nature curriculum gigne-
 rent prodigia dicerent. Quid autem tam sub guberna-
 tione diuine prouidentie quod uis eorum causa lateat: quam mo-
 stra gignit. Aut quodam prelo facer. Certe et videte

*Deus artifex omnium
 sanctorum 1. 1. 1. 1. 1.*

Epilogus

45 opadmi que posuit pdigia sup terrā. Cur ergo
 ex latere viri femia facta sit: et hō pmi qdāmō p
 digiū: qd pfigurauerit alio loco qtu me deus
 adiuuerit dicaz. La. XXVII
 n Tunc qm liber iste claudēd' ē: in hoc
 pmo hoie q pmit' fact' est: nōdū qdē
 fm euidētia: iā tū fm dei psciam exortas fuisse
 exstimem' in gñe hūano societates tāq' ciui-
 rates duas. Ex illo ei futuri erāt hoies: alij ma-
 lis angel' in suplicio: alij bonis in pmo sociadi
 q'uis occulto dei iudicio: s' tū iusto. Lū em scri-
 ptū sit. Uniuēe vie dñi misericordia et veritas:
 nec iniuste ei' g'ra: nec crudelis pōt eē iusticia.
 Explicitus est liber duodecimus.
 Incipiunt capitula libri tredecimi.
 i De lapsu primoz hoim per quem est cō-
 tracta mortalitas.
 ii De ea morte q aie sp vtcūq' victure acci-
 dere pōt: et ea cui corp' obnoxii est.
 iii Et q mors q p pctm pmoz hoim i omnes
 hoies p'rasit etiā scis pena p'cti sit.
 iiii Cur ab his q p g'raz regeneratōis sūt ab-
 soluta p'ctō: nō auferat' mort' i p'ca p'cti
 v Q' scur iniq' male vtunt lege q bona est
 ita iusti bñ vtunt morte que mala est.
 vi De general' mortis malo: q aie et corpis
 societas separatur.
 vii De morte quā non regenerati p xpi con-
 fessionem suscipiunt.
 viii Q' in scis pme mortis p veritate susce-
 ptio: scōe sit mortis absolutio.
 ix Tps mortis q vite sensus auferit i moriē-
 tibus an in mortuis esse dicendū est.
 x De vita mortalū que mors potius q' vi-
 ta dicenda est.
 xi An q'q' sit et viuēs possit eē et mortuis.
 xii Quā mortē p'ctis hoib' dñs si mādātū ei'
 trāsgredierit fuerit cōminatus.
 xiii P'uaricatio primozū hoim: quā p'maz
 senserit penam.
 xiiii Qualis hō sit fact' a deo: et in quā sortē
 deciderit sue volūtatis arbitrio.
 xv Q' adā peccās pus reliq'rit deū: q' relin-
 q'ret a deo: et p'mā fuisse aie mortem a
 deo recessisse.
 xvi De p'his q aie sepatōz a corpe nō putāt
 esse penālē: cū plato inducat summū
 deū minorib' p'mittentē: q' nūq' sint
 corporibus exuendi.
 xvii Cōtra eos q asserūt terrena corpa i cor-
 ruptibilia fieri eterna non posse.
 xviii De terrenis corpib' q p'bi affirmāt i ce-
 lestibus eē nō posse: q' qd terrenū est
 naturali pondere vocet' ad terram.

xix Cōtra eoz dogmata: q p'mos hoies si si
 peccassent imortales futuros fuisse
 non credunt.
 xx De caro scōz q nunc redescit in spe: in
 meliorē recupanda sit q'litatē q' fuit
 primoz hominū ante peccatum.
 xxi De paradiso in q' primi hoies fuerāt: q' re-
 cte possit significatōne ei' spūale ali-
 qd intelligi: salua veritate narratōis
 historice de corpali loco.
 xxii De corpib' scōz p' resurrectōz q sic spū-
 ritalia erūt vt nō in spm caro vertat'.
 xxiii Quid intelligendū sit de corpe aiali et d
 corpe spiritali vt q' moriunt' in adāz q'
 vero viuificant' in christo.
 xxiiii Qualit' accipiēda sit vel illa insufflatio i
 qua p'mus hō fact' est in aiā viuē-
 tem: vel illa quā dñs fecit dicēs: acci-
 pite spiritum sanctum
 Incipit liber tredecimus
 Capitulū I.
 Expeditio de n'ri sc'i exortu: et de in-
 iusticia generis hūani difficillimis qd
 nib' nūc iā de lapsu p'mi hois imo
 pmoz hoim et de origine ac ppagine mort'
 mane disputatōz a nobis institutā rez ordo de
 poscit. Nō em eo mō q angelos pdiderat de-
 ita pdidit et hoies: vt etiā si peccassent mort'
 nino nō possent: s' ita vt p'fectos obediētie mu-
 nere: sine interuētū mort' āgelica imortalitas
 et b'ā eternitas seq'ret: inobediētes aut' mors
 plecteret dānatōe iustissima. qd etiā i libro sup-
 iore iam diximus. Caplm II
 f Ad de ipō genere mortis video mihi
 paulo diligent' differendū. Quis ei
 hūana aiā veracit' imortal' p'hibeat: h'z tū quā-
 dā etiā ipa mortē suā. Nā ideo dicit' imortal': quia
 mō quodā quātulo cūq' nō desinit viuere atq'
 sentire. Corp' aut' iō est mortale qm a vita quā
 h'z deserit pōt: nec p'seipm aliq'ten' viuūt. Abors
 igit' aie sit cū eam deserit de: sic corpis cū id d
 serit aia. Ergo vtriusq' rei i totū hois mors ē:
 cū aia a deo deserta deserit corp'. Ita em nec
 ex deo viuūt ipa. nec corp' ex aia. h'mōi aut' to-
 tius hois mortē illa sequit': quā scōam mortē di-
 uioz eloq'oz appellat auctoritas. h'ac saluator
 significauit: vbi ait. Lū timere q' h'z p'atē et cor-
 pus et aiā p'dere i gehēnā. Qd cū nō antea si-
 at q' cū aia corpi sic fuerit copulata: vt nulla di-
 reptiōe separent: mirū videri pōt quō corpus
 ea morte dicat' occidi: q' nō ab aia deserit: s' aia
 tū sent' iēsq' cruciat'. Nā illa pena vltima ac sem-
 piterna: de q' suo loco diligent' differendū est
 recte mors aie dicit': q' non viuūt ex deo: mors at
 B 3

Et ratio
 decio
 libert' p'ncū
 palis inten-
 tio aug'. s'
 sat' circa la-
 psum p'mi
 hois et ori-
 ginē mortis.

Amāz Immortal'z
 Corp' dicit' mortale?

Mat. 10.
 Luc. 12.